

บทที่ 3

ผลการทดลอง

3.1 การคัดเลือกแบคทีเรียที่สามารถใช้แอล-อะลานีนเป็นสารตั้งต้นของคาร์บอนและไนโตรเจน

เมื่อทำการคัดเลือกแบคทีเรียที่ผลิตแอล-อะลานีนดีไฮโดรจิเนสจากดิน 44 ตัวอย่าง โดยเลี้ยงในอาหารคัดเลือกที่มีแอล-อะลานีนเป็นสารตั้งต้นของคาร์บอนและไนโตรเจน พบว่ามีแบคทีเรีย 49 ไอโซเลท (isolate) จากดิน 29 ตัวอย่าง ที่สามารถเจริญได้ในอาหารเลี้ยงเชื้อนี้ จึงทำการแยกเก็บแบคทีเรียโคโลนีเดี่ยวที่ได้บน slant อาหารอุดมที่อุณหภูมิห้องเพื่อใช้ในการทดลองต่อไป

3.2 การคัดเลือกแบคทีเรียที่มีแอล-อะลานีนดีไฮโดรจิเนสที่ต้องการไพริดีนนิวคลีโอไทด์เป็นโคเอนไซม์

นำแบคทีเรียที่ได้จากข้อ 3.1 มาเพิ่มจำนวนในอาหารอุดมปริมาตร 25 มิลลิลิตร แล้วแยกสารละลายเอนไซม์ (cell free extract) มาตรวจสอบแอกติวิตีของแอล-อะลานีนดีไฮโดรจิเนสโดยใช้ NAD⁺ เป็นโคเอนไซม์ (ตามวิธีข้อ 2.5.3) และวัดปริมาณโปรตีน (ตามวิธีข้อ 2.5.5) พบว่ามีแบคทีเรียเพียง 19 ไอโซเลทที่มีแอกติวิตีของเอนไซม์ แสดงผลดังตารางที่ 3

เมื่อนำสารละลายเอนไซม์ของแบคทีเรียไอโซเลทที่ 9 ซึ่งมีค่าแอกติวิตีรวมสูงสุด ไปทำอิเล็กโทรโฟรีซิสในพอลิอะคริลาไมด์เจล 7.7 เปอร์เซ็นต์ แล้วย้อมในสารละลายย้อมสีแอกติวิตี (ตามวิธีในข้อ 2.5.6) พบว่าได้แถบของแอกติวิตีเพียง 1 แถบ โดยในภาวะควบคุมซึ่งไม่เติมแอล-อะลานีนไม่ปรากฏแถบใดๆ ซึ่งสรุปได้ว่าแบคทีเรียไอโซเลทที่ 9 มีแอล-อะลานีนดีไฮโดรจิเนสและการจำแนกสายพันธุ์จากสมบัติของไอโซเลทที่ 9 ดังแสดงในตารางที่ 4 โดยศูนย์เก็บรักษาและรวบรวมข้อมูลจุลินทรีย์ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย สรุปได้ว่าแบคทีเรียไอโซเลทนี้คือ *Aeromonas hydrophila*

จากนั้นนำแบคทีเรียนี้ไปหาภาวะที่เหมาะสมในการผลิตแอล-อะลานีนดีไฮโดรจิเนสในระดับขวดเขย่าโดยการแปรค่าตัวแปรต่างๆ คือ pH เวลา และอุณหภูมิ

ตารางที่ 3 แอคติวิตีของแอล-อะลานีนดีไฮโดรจีเนสในสารละลายเอนไซม์ของแบคทีเรีย
ที่แยกได้

หมายเลขไอโซเลท	แอกติวิตีจำเพาะ(หน่วยต่อมิลลิกรัมโปรตีน)	แอกติวิตีรวม (หน่วย)
1	0.15	1.8
2	0.04	1.3
3	0.07	1.2
4	0.36	1.2
5	0.02	0.6
6	0.01	0.1
7	0.01	0.2
8	0.02	0.1
9	0.12	3.0
10	0.11	1.1
11	0.09	0.5
12	0.07	2.4
13	0.06	0.6
14	0.13	2.4
15	0.05	1.1
16	0.09	1.2
17	0.03	0.7
18	0.06	1.8
19	0.01	0.2

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์แบคทีเรียไอโซเลทที่ 9

การตรวจวิเคราะห์	ผลการตรวจวิเคราะห์
Gram reaction	-ve
Reduction of nitrate	+
Indole production of tryptophan	-
Fermentative production of acid from glucose	+
Arginine dihydrolase	+
Urease	-
Hydrolysis of esculin	+
Hydrolysis of gelatin	+
β -galactosidase of :	
-p-nitro-phenyl- β D-galactopyranoside	+
-ortho-nitro-phenyl-galactoside	+
Ornithine decarboxylase	-
H ₂ S production	-
Acetoin production (VP test)	-
Assimilation of :	
-glucose	+
-arabinose	+
-mannose	+
-mannitol	+
-n-acetyl-glucosamine	+
-maltose	+
-gluconate	+
-inositol	-
-sorbitol	-
-rhamnose	-
-melibiose	-
-amygdalin	+
-caprate	+
-adipate	+
-malate	+
-citrate	-
-phenyl-acetate	-
Cytochrome oxidase	+
Catalase	+
Motility	+

-ve : Gram negative bacteria

+ : Positive

- : Negative

3.3 การศึกษาภาวะที่เหมาะสมในการผลิตแอล-อะลานีนดีไฮโดรจิเนสในแบคทีเรียที่เลี้ยงใน ระดับขวดเขย่า

3.3.1 การศึกษา pH ที่เหมาะสม

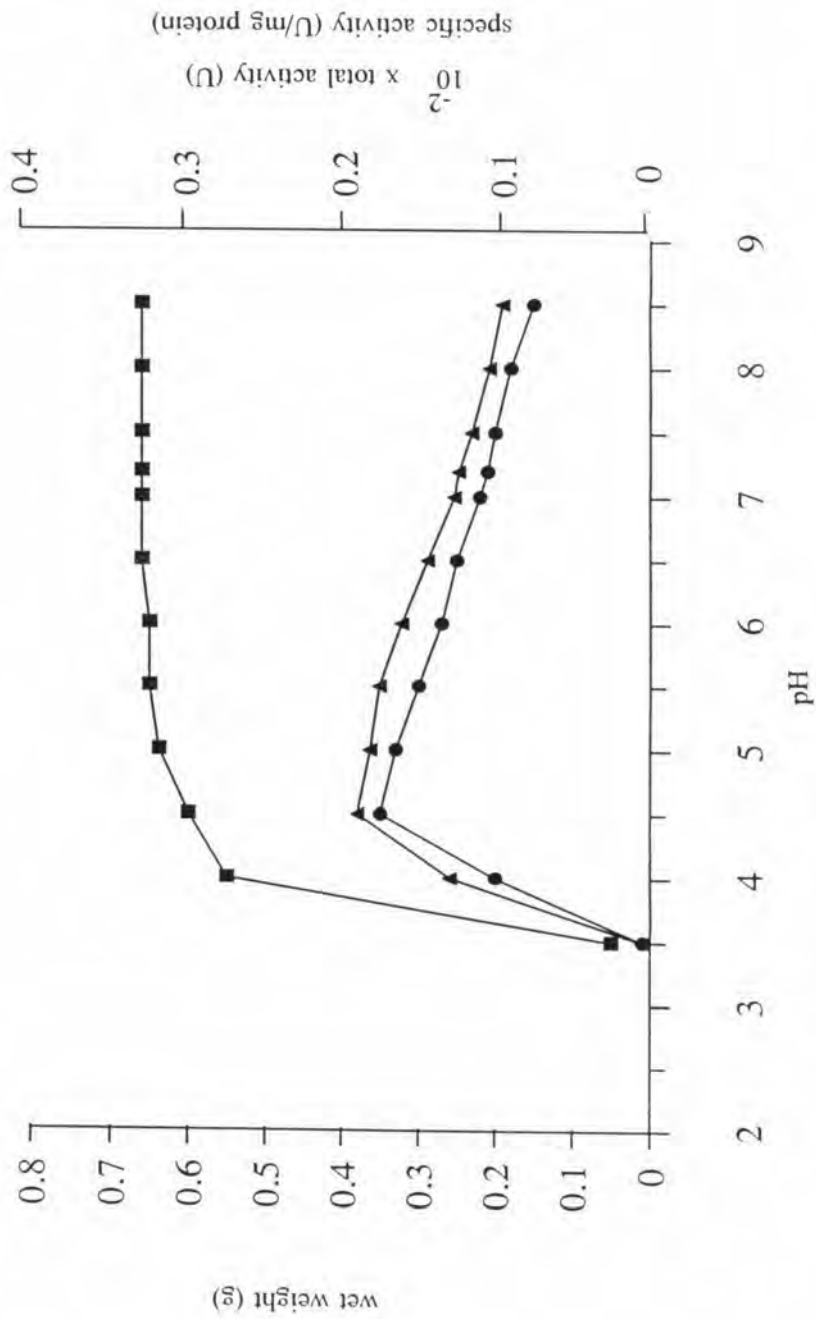
ทำการทดลองตามวิธีข้อ 2.7.1 ผลการทดลองแสดงดังรูปที่ 9 จากกราฟจะเห็นว่าเมื่อ pH สูงขึ้นจาก 3.5 น้ำหนักเซลล์ แอคติวิตีรวม และแอคติวิตีจำเพาะจะสูงขึ้นอย่างรวดเร็วจนถึง pH 4.5 ซึ่งให้ค่าแอคติวิตีรวมและแอคติวิตีจำเพาะมากที่สุด และที่ pH สูงกว่า 4.5 น้ำหนักเซลล์จะค่อนข้างคงที่ ส่วนแอคติวิตีรวมและแอคติวิตีจำเพาะจะลดลงอย่างช้าๆ จนกระทั่งถึง pH 8.5 แอคติวิตีรวมและแอคติวิตีจำเพาะจะเหลือประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ เมื่อเทียบกับที่ pH 4.5 ดังนั้นจึงเลือก pH 4.5 ซึ่งให้ค่าแอคติวิตีรวมและแอคติวิตีจำเพาะสูงสุด เพื่อใช้ในการเลี้ยงแบคทีเรียขั้นถัดไป

3.3.2 การศึกษาอุณหภูมิที่เหมาะสม

ทำการทดลองตามวิธีข้อ 2.7.2 ผลการทดลองแสดงดังรูปที่ 10 จากกราฟอธิบายได้ว่าเมื่อเลี้ยง *Aeromonas hydrophila* ในอาหารอุดม pH 4.5 ที่อุณหภูมิต่างๆกันคือ 15, 20, 25, 28, 30, 37 และ 40 องศาเซลเซียส น้ำหนักเซลล์ แอคติวิตีรวม และแอคติวิตีจำเพาะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่ออุณหภูมิสูงขึ้นและจะสูงที่สุดที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส แต่เมื่ออุณหภูมิสูงกว่า 25 องศาเซลเซียส น้ำหนักเซลล์ แอคติวิตีรวม และแอคติวิตีจำเพาะมีแนวโน้มลดลงโดยที่อุณหภูมิ 40 องศาเซลเซียส แอคติวิตีรวมและแอคติวิตีจำเพาะลดลงเหลือประมาณ 40 และ 70 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับเมื่อเทียบกับแอคติวิตีที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส ดังนั้นจึงเลือกอุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียสซึ่งให้ค่าแอคติวิตีรวมและแอคติวิตีจำเพาะสูงสุดเพื่อใช้ในการเลี้ยงแบคทีเรียขั้นถัดไป

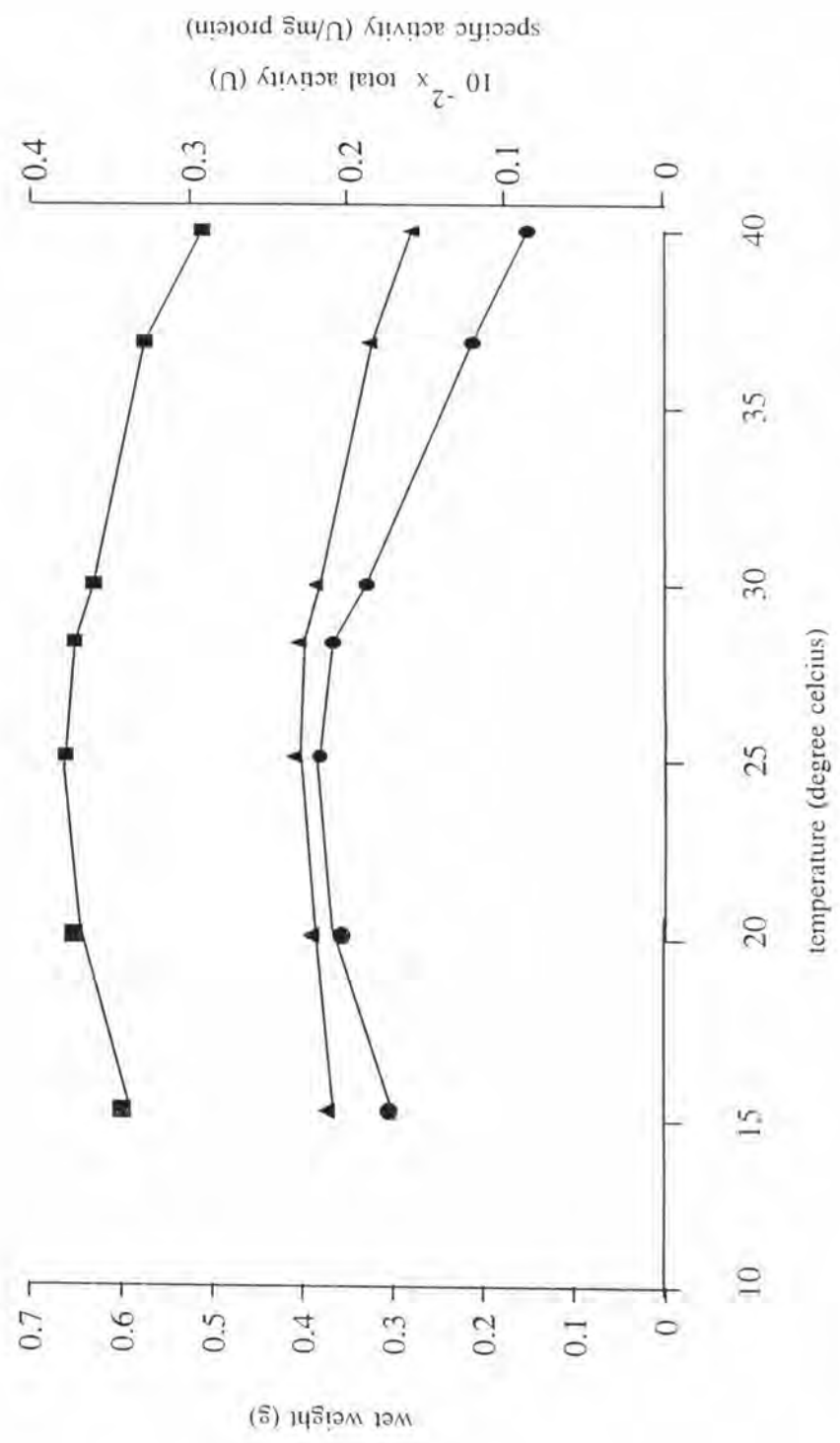
3.3.3 การศึกษาเวลาที่เหมาะสม

ทำการทดลองตามวิธีข้อ 2.7.3 ผลการทดลองแสดงดังรูปที่ 11 ซึ่งได้ว่าเมื่อเลี้ยงแบคทีเรียในอาหารอุดม pH 4.5 ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส เวลาตั้งแต่ 0 ถึง 36 ชั่วโมง โดยตรวจสอบน้ำหนักเซลล์และแอคติวิตีทุกๆ 4 ชั่วโมง น้ำหนักเซลล์จะสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงเวลา 0 ถึง 8 ชั่วโมง หลังจากชั่วโมงที่ 8 น้ำหนักเซลล์จะเพิ่มเล็กน้อย จนค่อนข้างคงที่

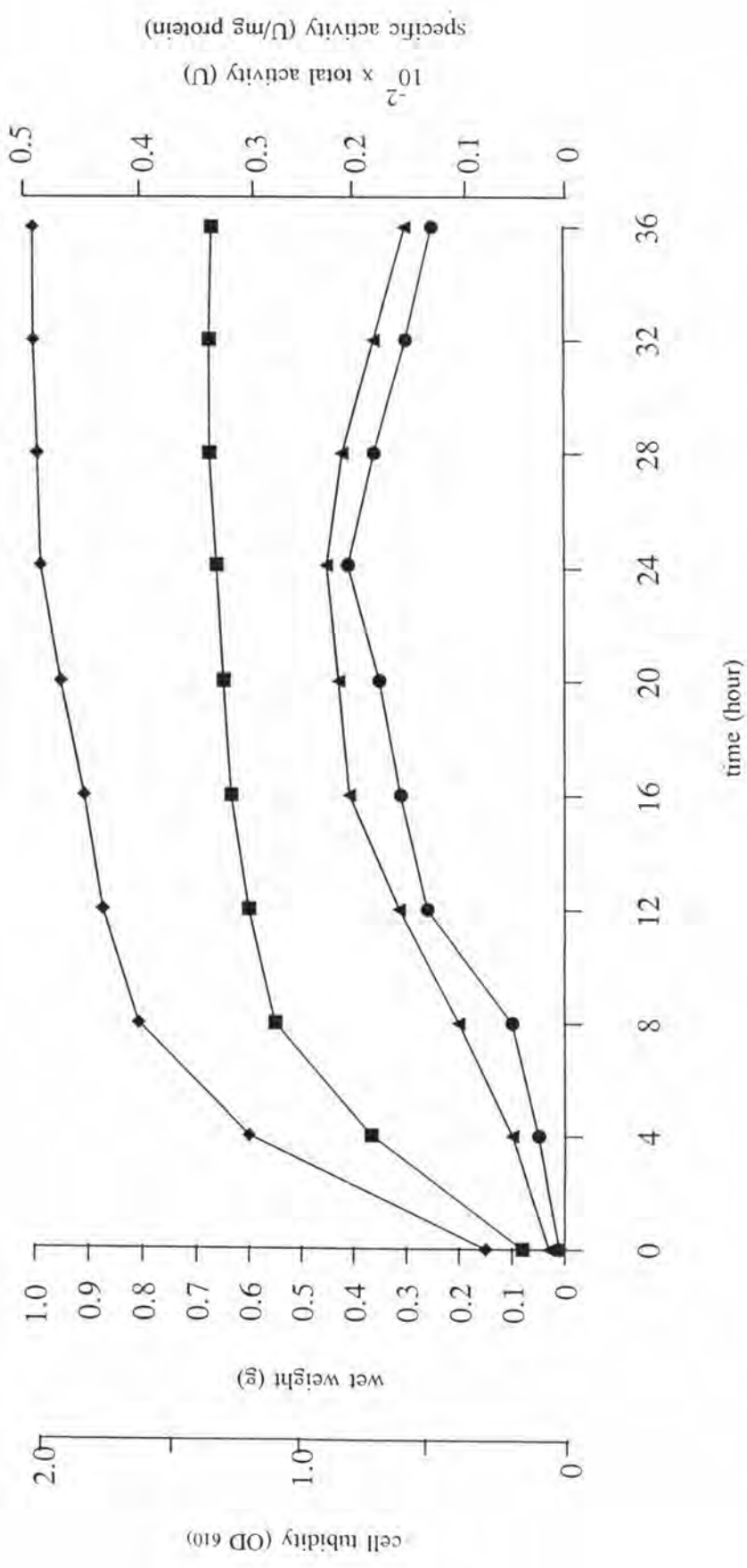
รูปที่ 9 ผลของ pH ของอาหารเลี้ยงเชื้อต่อการเจริญของ *Aeromonas hydrophila* และแอกทีวิตีของแอล-อะลานีนดีไฮโดรจีเนส

■ น้ำหนักเซลล์เปียก   ▲ แอคทีวิตีจำเพาะ   ● แอคทีวิตีรวม

รูปที่ 10 ผลของอุณหภูมิต่อการเจริญของ *Aeromonas hydrophila* และแบคทีเรียที่ขงแอด-อะลาบีนดีไฮโดรจิเนส

■ น้ำหนักเซลล์เปียก ▲ แอคทีวิตีจำเพาะ ● แอคทีวิตีรวม

รูปที่ 11 รูปแบบการเจริญของ *Aeromonas hydrophila* และแอกติวิตีของเอนโด-อะลานีนดีไฮโดรจินเนสที่เวลาต่างๆ

- ◆ ความขุ่นของเซลล์
- น้ำหนักเซลล์เปียก
- ▲ แอกติวิตีจำเพาะ
- แอกติวิตีรวม

ตั้งแต่ชั่วโมงที่ 24 เป็นต้นไป ส่วนแอกติวิตีรวมและแอกติวิตีจำเพาะจะสูงขึ้นเรื่อยๆ จนถึงเวลา 24 ชั่วโมง จากนั้นจะค่อยๆ ลดลงคือที่เวลา 36 ชั่วโมงจะเหลือประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์เมื่อเทียบกับแอกติวิตีที่เวลา 24 ชั่วโมง ดังนั้นจึงเลือกเวลา 24 ชั่วโมงซึ่งให้ค่าแอกติวิตีรวมและแอกติวิตีจำเพาะสูงสุดเพื่อใช้ในการเลี้ยงแบคทีเรียขั้นถัดไป

จากการศึกษาภาวะที่เหมาะสมในการผลิตแอล-อะลานีนดีไฮโดรจิเนสจาก *Aeromonas hydrophila* ในระดับขวดเขย่าสรุปได้ว่าภาวะที่เหมาะสมคือ เลี้ยงแบคทีเรียในอาหารอุดม pH 4.5 ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส เป็นเวลาประมาณ 24 ชั่วโมง ซึ่งในภาวะดังกล่าวนี้จะให้ค่าแอกติวิตีสูงสุดและจะนำผลการศึกษาภาวะที่ได้ไปใช้ในการเลี้ยงแบคทีเรียต่อไป

3.4 การทำแอล-อะลานีนดีไฮโดรจิเนสให้บริสุทธิ์

เพิ่มจำนวนแบคทีเรียปริมาณมากตามวิธีข้อ 2.8 จะได้น้ำหนักเซลล์เปียกประมาณ 30 กรัมต่ออาหารเลี้ยงเชื้อ 6 ลิตร จากนั้นเตรียมสารละลายเอนไซม์ตามวิธีข้อ 2.9 หลังจากแยกเศษเซลล์ออกแล้วนำสารละลายเอนไซม์มาวัดแอกติวิตี (ตามวิธีข้อ 2.5.3) และวัดปริมาณโปรตีน (ตามวิธีข้อ 2.5.5) พบว่าค่าแอกติวิตีรวมเท่ากับ 914.4 หน่วย ปริมาณโปรตีนรวมเท่ากับ 3,910 มิลลิกรัม และค่าแอกติวิตีจำเพาะเท่ากับ 0.23 หน่วยต่อมิลลิกรัมโปรตีน (ตารางที่ 5) จากนั้นนำไปทำให้บริสุทธิ์ตามขั้นตอนต่างๆ ในข้อ 2.10 ต่อไป

3.4.1 การตกตะกอนโปรตีนด้วยแอมโมเนียมซัลเฟต

นำสารละลายเอนไซม์มาทำให้บริสุทธิ์ขึ้นโดยตกตะกอนแอมโมเนียมซัลเฟตทีละช่วง (วิธีทำข้อ 2.10.1) โดยห่างกันช่วงละ 10 เปอร์เซ็นต์จนสารละลายมีความอิ่มตัวของแอมโมเนียมซัลเฟต 70 เปอร์เซ็นต์ แล้วนำแต่ละแฟรคชันไปตรวจวัดแอกติวิตีและโปรตีน พบว่าแฟรคชันที่ความเข้มข้นของแอมโมเนียมซัลเฟตอิ่มตัว 30-40 เปอร์เซ็นต์จะให้ค่าแอกติวิตีสูงสุดคือ ค่าแอกติวิตีรวมเท่ากับ 619.2 หน่วย ซึ่งจะเหลือประมาณ 67.7 เปอร์เซ็นต์ของแอกติวิตีรวมของสารละลายเอนไซม์ตั้งต้น โปรตีนรวมเท่ากับ 1,138 มิลลิกรัมเหลือประมาณ 29 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณโปรตีนรวมของสารละลายเอนไซม์ตั้งต้น จะเห็นได้ว่าสามารถกำจัดโปรตีนไปได้ปริมาณมาก และค่าแอกติวิตีจำเพาะเท่ากับ 0.54 หน่วยต่อมิลลิกรัมโปรตีน มีความบริสุทธิ์ขึ้น 2.4 เท่า (ตารางที่ 5) จากนั้นนำไปทำให้บริสุทธิ์เพิ่มขึ้นโดยนำ

ตารางที่ 5 ผลการตกตะกอนโปรตีนด้วยแอมโมเนียมซัลเฟตอิมมัตว

แฟรกชัน	แอกติวิตีรวม (หน่วย)	โปรตีนรวม (มิลลิกรัม)	แอกติวิตีจำเพาะ (หน่วย/มิลลิกรัมโปรตีน)	แอกติวิตีของเอนไซม์คงเหลือ (เปอร์เซ็นต์)
สารละลายเอนไซม์ตั้งต้น	914.4	3,910.0	0.23	100.0
แอมโมเนียมซัลเฟตอิมมัตว 0-30% ^a	123.2	1,130.0	0.11	13.5
แอมโมเนียมซัลเฟตอิมมัตว 30-40%	619.2	1,138.0	0.54	67.7
แอมโมเนียมซัลเฟตอิมมัตว 40-50%	27.0	304.0	0.09	3.0
แอมโมเนียมซัลเฟตอิมมัตว 50-60%	0	536.0	0	0
แอมโมเนียมซัลเฟตอิมมัตว 60-70%	0	94.0	0	0

^a แฟรกชันของแอมโมเนียมซัลเฟตอิมมัตว 0-20 % ไม่มีการตกตะกอนของโปรตีน

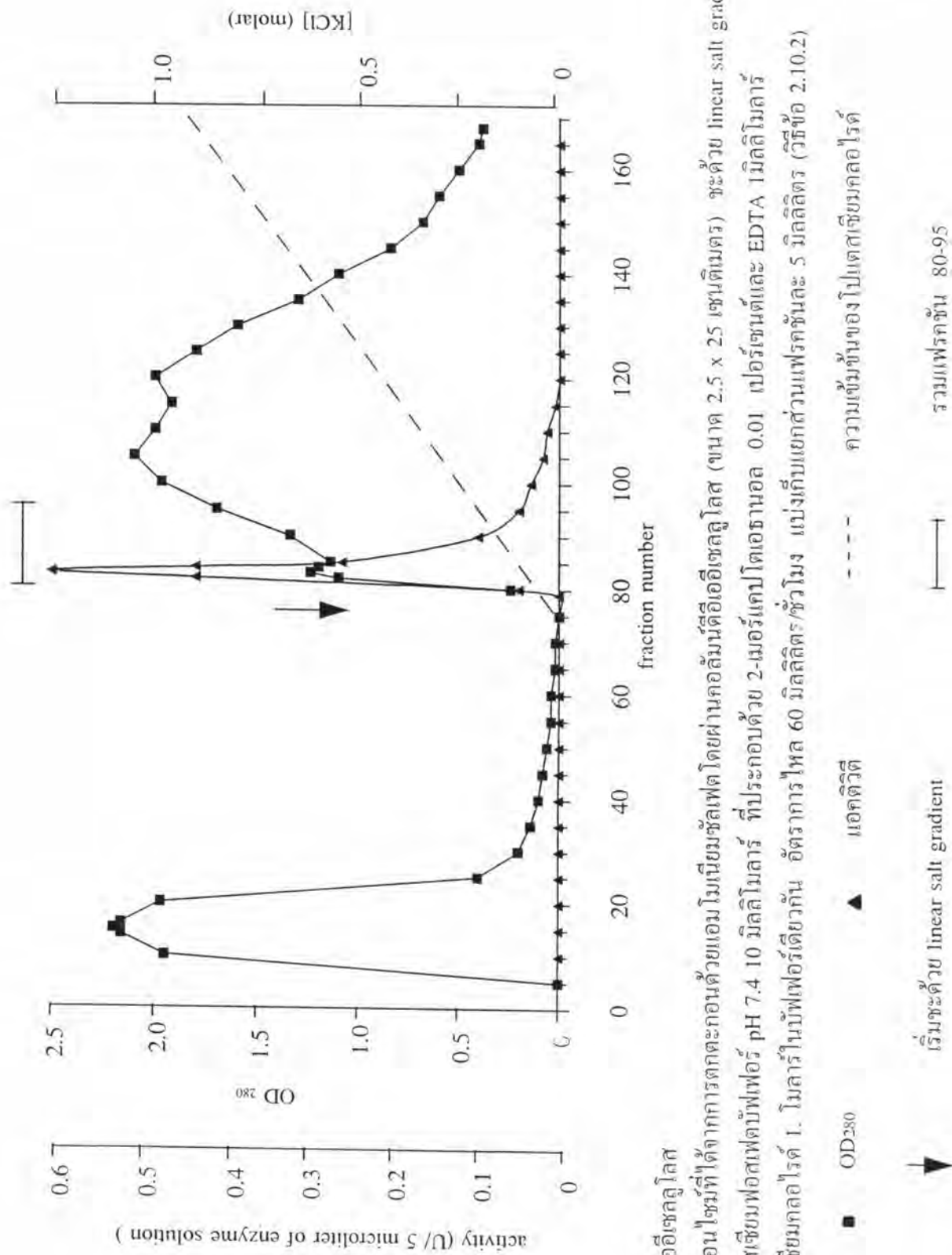
แฟรคชันที่อิ่มตัวด้วยแอมโมเนียมซัลเฟตเข้มข้น 30-40 เปอร์เซ็นต์ไปไดอะไลซ์แล้วผ่านคอลัมน์ดีไอเออีเซลลูโลสต่อไป

3.4.2 การทำเอนไซม์ให้บริสุทธิ์บางส่วนโดยใช้คอลัมน์ดีไอเออีเซลลูโลส

เมื่อผ่านสารละลายโปรตีนลงในคอลัมน์ดีไอเออีเซลลูโลส (วิธีทำข้อ 2.10.2) ได้ผลการแยกโปรตีนแสดงดังกราฟรูปที่ 12 เห็นได้ว่าเมื่อชะด้วย elution buffer สามารถกำจัดโปรตีนอื่นออกได้มากพอสมควร และเมื่อชะด้วย linear salt gradient ของ elution buffer และโปแตสเซียมคลอไรด์ 1 โมลาร์ในบัฟเฟอร์เดียวกัน พบว่าเอนไซม์ถูกชะออกมาจากคอลัมน์เมื่อความเข้มข้นของเกลือประมาณ 0.05-0.4 โมลาร์ ที่แฟรคชัน 80 ถึง 120 แต่เนื่องจากตั้งแต่แฟรคชันที่ 95 เป็นต้นไปจะมีโปรตีนอื่นปนอยู่มาก ดังนั้นจึงทำการรวมแฟรคชันที่มีเอนไซม์ส่วนมากเข้าด้วยกันคือตั้งแต่แฟรคชัน 80 ถึงแฟรคชัน 95 หลังจากที่ได้ดึงน้ำออกด้วยการกลบ aquacide แล้วนำไปไดอะไลซ์ นำสารละลายที่ได้มาตรวจวัดแอกติวิตีและปริมาณโปรตีนจะได้แอกติวิตีรวมเท่ากับ 304 หน่วย ซึ่งเกลือประมาณ 33.2 เปอร์เซ็นต์ของแอกติวิตีรวมของสารละลายเอนไซม์ตั้งต้น โปรตีนรวม 64 มิลลิกรัมคิดเป็น 1.6 เปอร์เซ็นต์จากโปรตีนตั้งต้น ค่าแอกติวิตีจำเพาะเท่ากับ 4.75 หน่วยต่อมิลลิกรัมโปรตีน มีความบริสุทธิ์เพิ่มขึ้นเป็น 20.6 เท่า (ตารางที่ 6) ขั้นตอนต่อไปนำสารละลายเอนไซม์ที่ได้ไปทำให้บริสุทธิ์ขึ้นอีกโดยผ่านคอลัมน์ไฮดรอกซีอะพาไทต์

3.4.3 การทำให้บริสุทธิ์เพิ่มขึ้นโดยใช้คอลัมน์ไฮดรอกซีอะพาไทต์

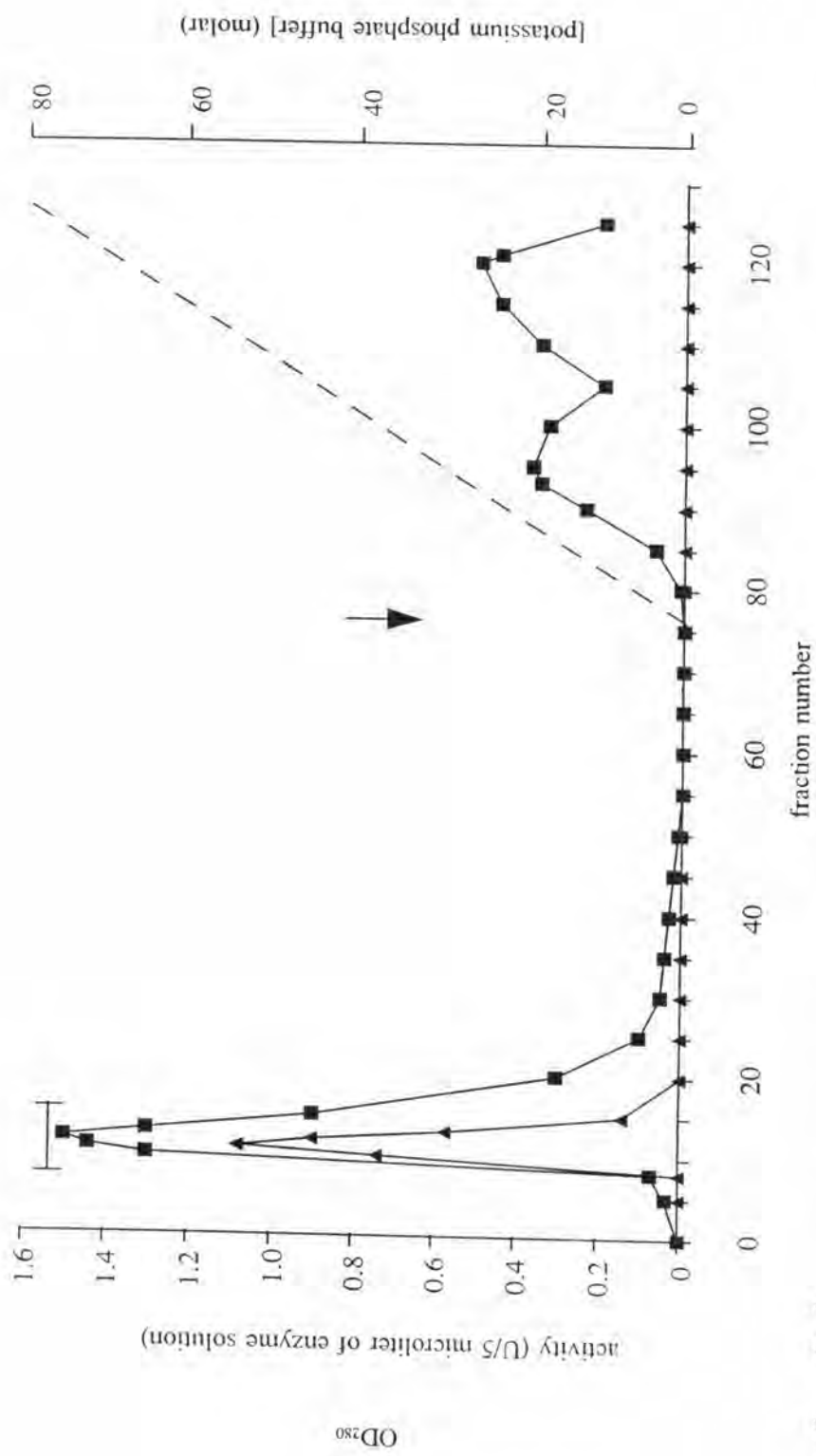
เมื่อผ่านสารละลายเอนไซม์ลงในคอลัมน์ไฮดรอกซีอะพาไทต์ (วิธีทำข้อ 2.10.3) ได้ผลการแยกโปรตีนแสดงดังรูปที่ 13 โดยเอนไซม์ถูกชะออกมาด้วย elution buffer ซึ่งแสดงว่าเอนไซม์ไม่จับกับไฮดรอกซีอะพาไทต์และจะออกมาที่แฟรคชัน 8 ถึง 18 แต่เลือกรวมเฉพาะแฟรคชัน 8 ถึง 15 เนื่องจากมีสัดส่วนของเอนไซม์ต่อโปรตีนสูง เมื่อรวมเอนไซม์แต่ละแฟรคชันเข้าด้วยกันแล้วนำไปวัดแอกติวิตีและปริมาณโปรตีน ได้ค่าแอกติวิตีรวมเท่ากับ 253.8 หน่วยคิดเป็น 27.8 เปอร์เซ็นต์ของแอกติวิตีรวมของสารละลายเอนไซม์ตั้งต้น โปรตีนรวมเท่ากับ 34.8 มิลลิกรัมซึ่งเกลือประมาณ 0.9 เปอร์เซ็นต์จากโปรตีนตั้งต้น แอกติวิตีจำเพาะเท่ากับ 7.27 หน่วยต่อมิลลิกรัมโปรตีน ความบริสุทธิ์เพิ่มขึ้น 31.6 เท่า (ตารางที่ 6) จากนั้นนำสารละลายเอนไซม์ไปทำให้บริสุทธิ์มากขึ้นโดยผ่านคอลัมน์บูเซฟาโรสต่อไป

รูปที่ 12 กอลัมน์ดีเอไอเซลลูโลส

ผลการแยกแอมโมไซม์ที่ได้จากการตกตะกอนด้วยแอมโมเนียมซัลเฟตโดยผ่านคอลัมน์ดีเอไอเซลลูโลส (ขนาด 2.5 x 25 เซนติเมตร) จะด้วย linear salt gradient ของโปรแตสเซียมฟอสเฟตบัฟเฟอร์ pH 7.4 10 มิลลิโมลาร์ ที่ประกอบด้วย 2-เมอร์แคปโตเอทานอล 0.01 เปอร์เซ็นต์และ EDTA 1 มิลลิโมลาร์ กับโปรแตสเซียมคลอไรด์ 1. โมลาร์ในบัฟเฟอร์เดียวกัน อัตราการไหล 60 มิลลิลิตร/ชั่วโมง แบ่งเก็บแยกส่วนแฟรคชันละ 5 มิลลิลิตร (วิธีข้อ 2.10.2)

■ OD₂₈₀   ▲ แอกติวิตี   - - - - ความเข้มข้นของโปรแตสเซียมคลอไรด์
 ▼ เริ่มด้วย linear salt gradient   ——— รวมแฟรคชัน 80-95

รูปที่ 13 คอลัมน์ไฮดรอกซีอะพาไทต์

ผลการแยกอนไซม์ที่ได้จากคอลัมน์ดีเอไอเซลลูโลสโดยผ่านคอลัมน์ไฮดรอกซีอะพาไทต์ (ขนาด 2 x 10 เซนติเมตร) ชะด้วยโพลีแคสเซียมฟอสเฟตบัฟเฟอร์ pH 7.4 10 มิลลิโมลาร์ 2-เมอร์แคปโตเอทานอล 0.01 เปอร์เซ็นต์และ EDTA 1 มิลลิโมลาร์ อัตราการไหล 15 มิลลิตร/ชั่วโมง เก็บแยกส่วนแฟรคชันละ 2 มิลลิตร (วิธีข้อ 2.10.3)

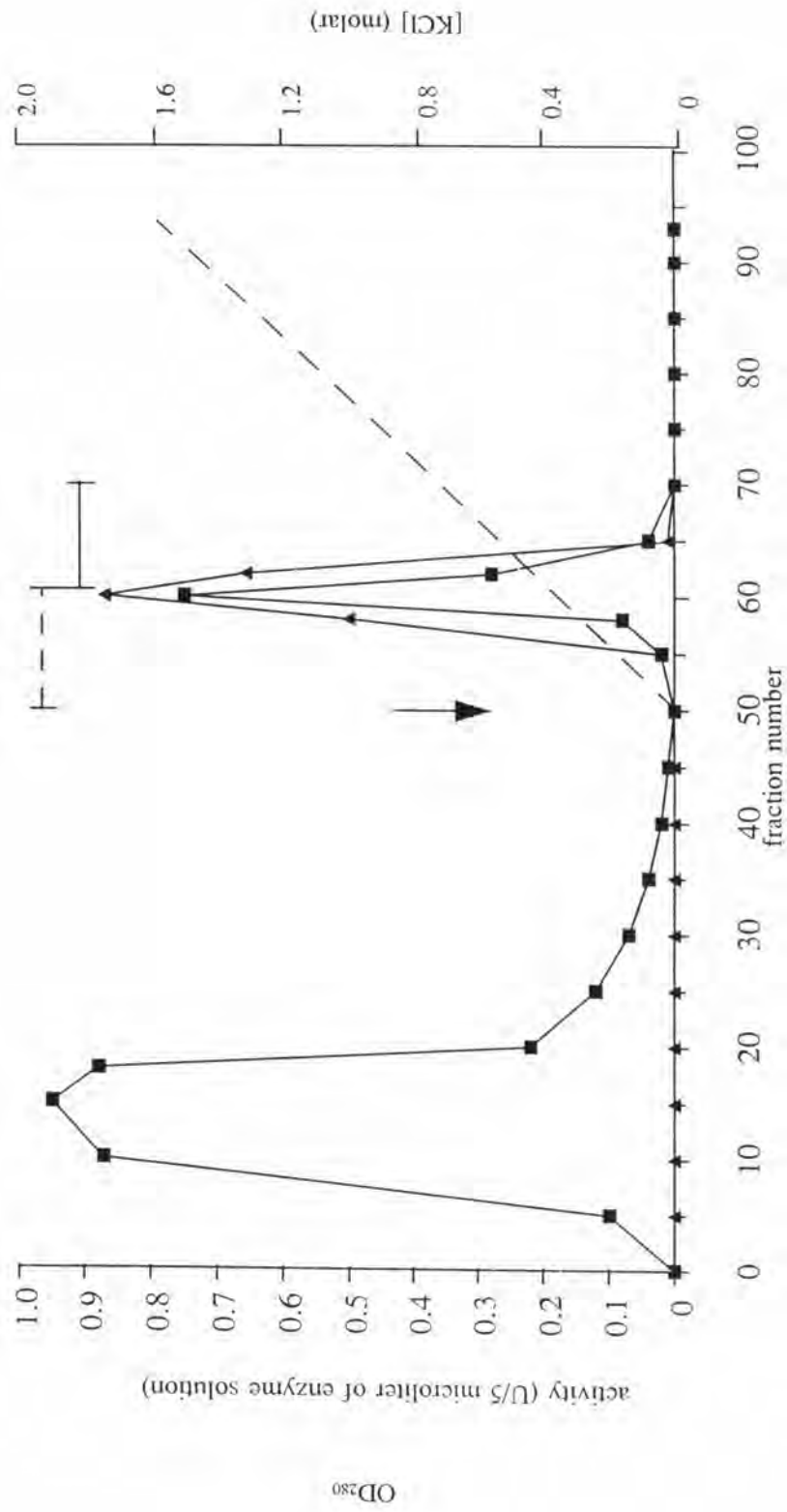
- OD₂₈₀
- ▲ แอคติวิตี
- ความเข้มข้นของโพลีแคสเซียมกลอไรด์
- ▼ เริ่มชะด้วย linear salt gradient
- ┌───┐ รวมแฟรคชัน 8-15

3.4.4 การทำแอนไซม์ให้บริสุทธิ์เพิ่มขึ้นโดยใช้คอลัมน์บลูเซฟาโรส

หลังจากผ่านสารละลายแอนไซม์ลงในคอลัมน์บลูเซฟาโรส (วิธีทำข้อ 2.10.4) ได้ผลการแยกโปรตีนแสดงดังรูปที่ 14 จากกราฟแสดงให้เห็นว่ามีโปรตีนอื่นถูกกำจัดออกมาจำนวนมากเมื่อชะด้วย elution buffer ส่วนแอนไซม์จะถูกชะออกมาเมื่อชะด้วย linear salt gradient ของ elution buffer และไปแตสเซียมคลอไรด์ 2 โมลาร์ในบัฟเฟอร์ชนิดเดียวกัน โดยแอนไซม์จะถูกชะออกที่ความเข้มข้นเกลือประมาณ 0.15-0.5 โมลาร์ จากนั้นทดสอบความบริสุทธิ์ของแอนไซม์โดยนำแฟรคชันที่มีแอกติวิตีของแอนไซม์คือ 52 ถึง 70 มาตรวจสอบโดยแยกโปรตีนโดยพอลิอะคริลาไมด์เจลอิเล็กโทรโฟริซิส 7.7 เปอร์เซ็นต์ พบว่าแฟรคชัน 52 ถึง 60 ปรากฏแถบของโปรตีนเพียงแถบเดียว และยืนยันได้ว่าแถบที่ปรากฏนี้เป็นแอล-อะลานินดีไฮโดรจินเนสโดยทำพอลิอะคริลาไมด์เจลอิเล็กโทรโฟริซิส 7.7 เปอร์เซ็นต์แล้วย้อมในสารละลายย้อมสีแอกติวิตี ปรากฏแถบสีตรงตำแหน่งที่ตรงกับแถบของโปรตีนดังกล่าว ส่วนแฟรคชันที่ 61 ถึง 70 จะปรากฏแถบของโปรตีน 3 แถบ ซึ่งแสดงว่ายังมีโปรตีนอื่นปนอยู่และจะต้องทำให้บริสุทธิ์ต่อไป จากนั้นรวมแฟรคชันที่บริสุทธิ์เข้าด้วยกัน (สารละลายแอนไซม์ 1) ดึงน้ำออกด้วย aquacide และไดอะไลซ์ นำไปตรวจสอบแอกติวิตีและปริมาณโปรตีน พบว่าแอกติวิตีรวมเท่ากับ 115.5 หน่วยคิดเป็น 12.6 เปอร์เซ็นต์ของแอกติวิตีรวมของสารละลายแอนไซม์ตั้งต้น ส่วนปริมาณโปรตีนเหลือประมาณ 5.1 มิลลิกรัมคิดเป็น 0.13 เปอร์เซ็นต์จากโปรตีนตั้งต้น ค่าแอกติวิตีจำเพาะเท่ากับ 22.9 หน่วยต่อมิลลิกรัมโปรตีน มีความบริสุทธิ์เพิ่มขึ้น 99.6 เท่า และเมื่อรวมแฟรคชันที่ยังไม่บริสุทธิ์เข้าด้วยกัน (สารละลายแอนไซม์ 2) ดึงน้ำออกด้วย aquacide แล้วนำไปไดอะไลซ์ จากนั้นตรวจสอบแอกติวิตีและปริมาณโปรตีนพบว่าแอกติวิตีรวมเท่ากับ 58.3 หน่วยคิดเป็น 6.4 เปอร์เซ็นต์ ส่วนปริมาณโปรตีนเหลือประมาณ 2.9 มิลลิกรัมคิดเป็น 0.07 เปอร์เซ็นต์ มีค่าแอกติวิตีจำเพาะเท่ากับ 20.1 หน่วยต่อมิลลิกรัมโปรตีน มีความบริสุทธิ์ขึ้น 87.4 เท่า (ตารางที่ 6) จากนั้นนำสารละลายแอนไซม์ 2 มาทำให้บริสุทธิ์ขึ้นโดยผ่านคอลัมน์เซฟาเด็คซ์จี-200

3.4.5 การทำแอนไซม์ให้บริสุทธิ์โดยคอลัมน์เซฟาเด็คซ์จี-200

แผนภาพการแยกโปรตีนแสดงดังรูปที่ 15 เมื่อผ่านแอนไซม์ลงในคอลัมน์เซฟาเด็คซ์จี-200 (วิธีทำข้อ 2.10.5) แล้วชะด้วยสารละลายไปแตสเซียมคลอไรด์ 0.2 โมลาร์ใน elution buffer โดยแอนไซม์จะถูกชะออกมาที่ประมาณแฟรคชันที่ 30 ถึง 50 ส่วนโปรตีนอื่นจะถูกชะออกมาที่แฟรคชันหลังจากนี้ เมื่อทำการตรวจสอบความบริสุทธิ์ของแอนไซม์โดยทำ

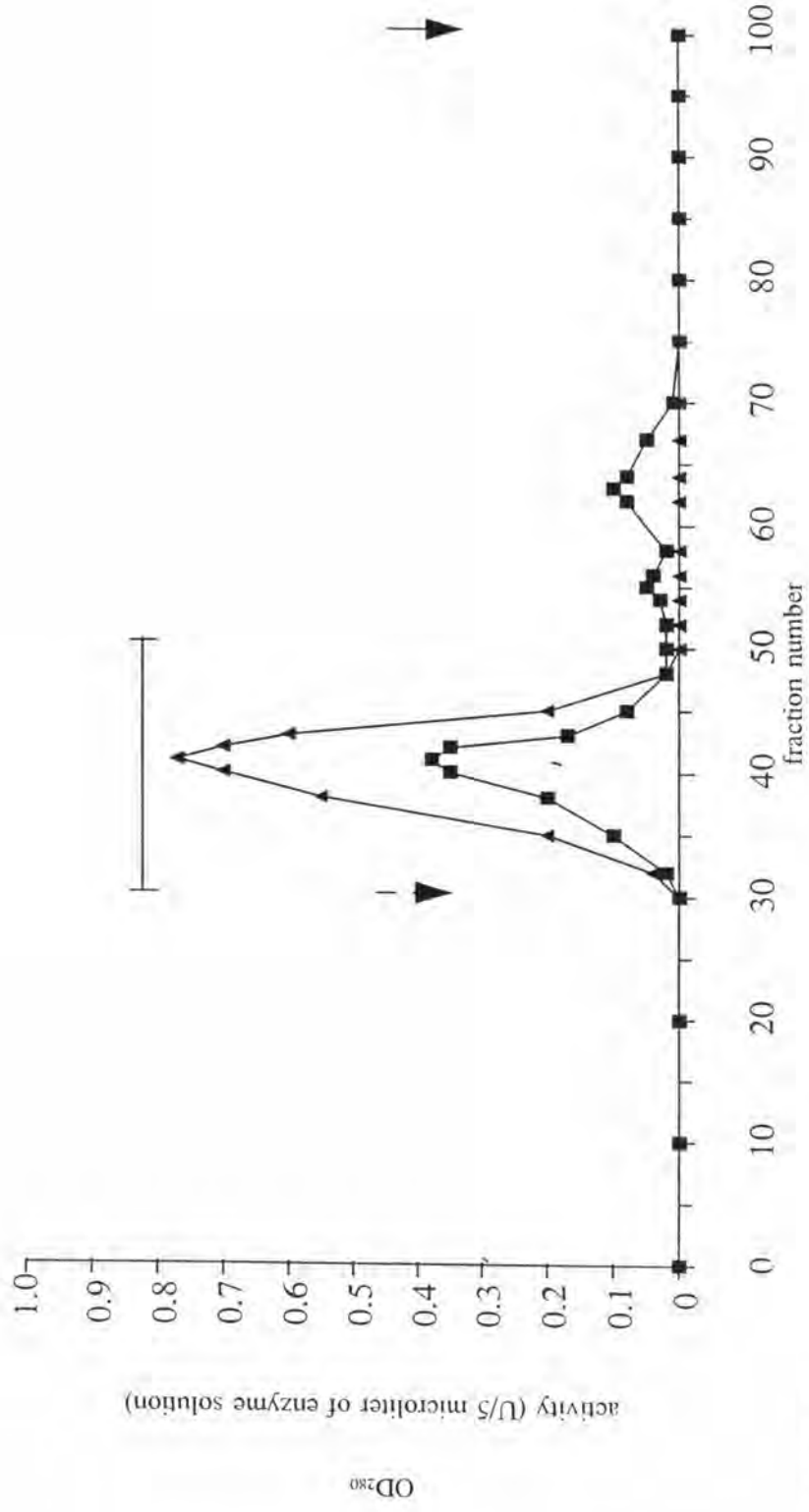

รูปที่ 14 คอลัมน์บลูเซฟาไวรัส

ผลการแยกเออนไซม์ที่ได้จากคอลัมน์ สดรออกซีอะพาไทต์โดยผ่านคอลัมน์บลูเซฟาไวรัส (ขนาด 5 มิลลิลิตร) จะด้วย linear salt gradient ของโปแตสเซียมฟอสเฟตบัฟเฟอร์ pH 7.4 10 มิลลิโมลาร์ ที่ประกอบด้วย 2-เมอร์แคปโตเอทานอล 0.01 เปอร์เซ็นต์ และ EDTA 1 มิลลิโมลาร์ กับโปแตสเซียมคลอไรด์ 2 โมลาร์ ในบัฟเฟอร์เดียวกัน อัตราการไหล 60 มิลลิลิตร/ชั่วโมงแบ่งเก็บแยกส่วนแฟรคชันที่ 1-50 แฟรคชันละ 1 มิลลิลิตร และแฟรคชันที่ 51-93 แฟรคชันละ 0.5 มิลลิลิตร (วิธีข้อ 2.10.4)

□ OD₂₈₀   ▲ แอคทีวิตี   - - - - ความเข้มข้นของโปแตสเซียมคลอไรด์

▼ เริ่มด้วย linear salt gradient | - - - | รวมแฟรคชัน 52-60 (สารละลายเอ็นไซม์ 1) | - - - | รวมแฟรคชัน 61-70 (สารละลายเอ็นไซม์ 2)

รูปที่ 15 กอลัมน์เซฟาเดกซ์จี-200

ผลการแยกแอมไซม์ที่ได้จากคอลัมน์บูเซฟาโรสโดยผ่านคอลัมน์เซฟาเดกซ์จี-200 (ขนาด 2.0 x 80 เซนติเมตร) ระบุด้วยโพลีเตสซีเมคลอไรด์ 0.2 โมลาร์ในโบเตสซีเมฟอสเฟตบัฟเฟอร์ pH 7.4 10 มิลลิโมลาร์ที่ประกอบด้วย 2-เมอร์แคปโตเอทานอล 0.01 เปอร์เซ็นต์และ EDTA 1 มิลลิโมลาร์ อัตราการไหล 15 มิลลิลิตร/ ชั่วโมง แบ่งเก็บแยกส่วนแฟรคชันละ 2 มิลลิลิตร (วิธีข้อ 2.10.5)

- OD₂₈₀
- ▲ แอคทีวิตี
- แฟรคชันที่โพลีเตสซีเมไดโครเมตถูกชะออกมา (bed volume)
- แฟรคชันที่โพลีเตสซีเมไดโครเมตถูกชะออกมา (void volume)
- รวมแฟรคชัน 30-50 (สารละลายแอมไซม์ 3)

ตารางที่ 6 ผลการทำแอด-อะลาไมน์ดีไฮโดรจิเนสจาก *Aeromonas hydrophila* ให้บริสุทธิ์

ขั้นตอน	แอกติวิตีรวม (หน่วย)	โปรตีนรวม (มิลลิกรัม)	แอกติวิตีจำเพาะ (หน่วย/มิลลิกรัมโปรตีน)	แอกติวิตีของเอนไซม์ คงเหลือ (เปอร์เซ็นต์)	ความบริสุทธิ์ (เท่า)
สารละลายเอนไซม์ตั้งต้น	914.4	3,910.0	0.23	100.0	1.0
แอมโมเนียมซัลเฟตอิ่มตัว 30-40 เปอร์เซ็นต์	619.2	1,138.0	0.54	67.7	2.4
คอลัมน์ดีเออีเซลลูโลส	304.0	64.0	4.75	33.2	20.6
คอลัมน์ไฮดรอกซีอะพาไทต์	253.8	34.8	7.27	27.8	31.6
คอลัมน์บลูเซฟาโรส					
-สารละลายเอนไซม์ 1	115.5	5.1	22.90	12.6	99.6
-สารละลายเอนไซม์ 2	58.3	2.9	20.10	6.4	87.4
คอลัมน์เซฟาเดกซ์จี-200 (จากสารละลายเอนไซม์ 2)					
-สารละลายเอนไซม์ 3	52.8	2.2	23.90	5.8	104.0
สารละลายเอนไซม์ที่บริสุทธิ์ (สารละลายเอนไซม์ 1 และ 3)	168.3	7.3	23.00	18.4	100.0

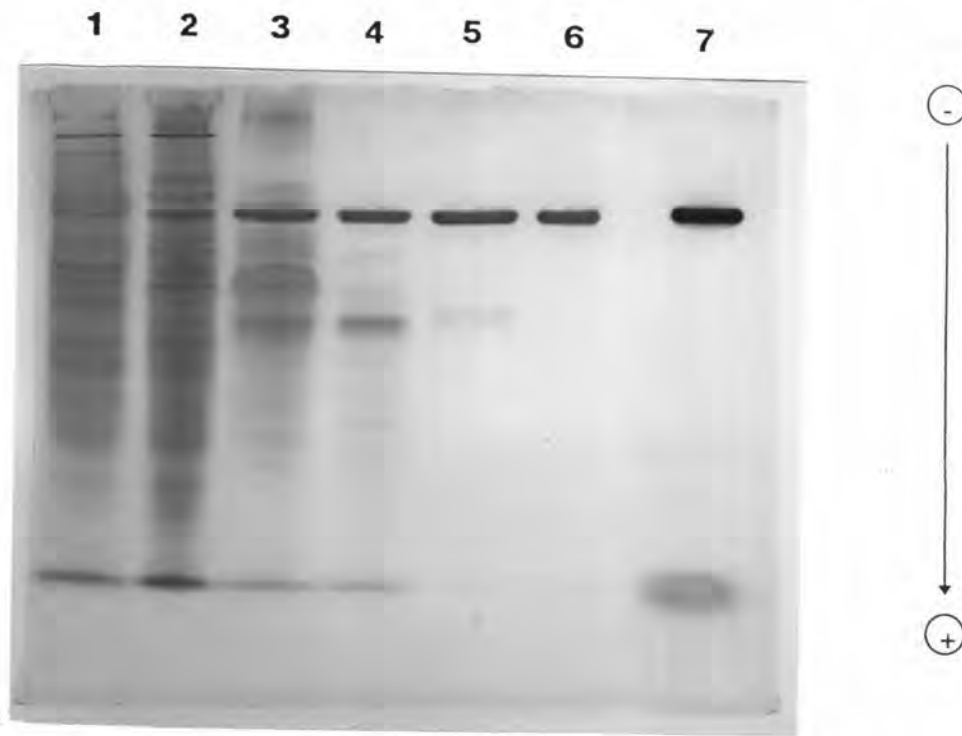
จากขั้นตอนการทำแอล-อะลานีนดีไฮโดรจิเนสให้บริสุทธิ์ดังกล่าวมา ได้ เอนไซม์ที่บริสุทธิ์ 2 แฟรคชัน คือ สารละลายเอนไซม์ 1 และสารละลายเอนไซม์ 3 หลังจาก รวมแฟรคชันทั้ง 2 เข้าด้วยกันแล้วจะได้ค่าแอกติวิตีรวมเท่ากับ 168.3 หน่วยคิดเป็น 18.4 เปอร์เซ็นต์จากแอกติวิตีตั้งต้น ปริมาณโปรตีน 7.3 มิลลิกรัมคิดเป็น 0.19 เปอร์เซ็นต์จาก โปรตีนตั้งต้น ค่าแอกติวิตีจำเพาะเท่ากับ 23 หน่วยต่อมิลลิกรัมโปรตีน มีความบริสุทธิ์ขึ้น 100 เท่า ซึ่งรวบรวมผลการทำแอล-อะลานีนดีไฮโดรจิเนสให้บริสุทธิ์แต่ละขั้นตอนไว้ใน ตารางที่ 6

และจากการทำพอลิอะคริลาไมด์เจลอิเล็กโทรโฟริซิส (วิธีข้อ 2.5.6) แสดงรูปแบบของโปรตีนในแต่ละขั้นตอนของการทำแอล-อะลานีนดีไฮโดรจิเนสให้บริสุทธิ์ จะเห็นได้ว่าโปรตีนที่ได้จากขั้นตอนสุดท้ายปรากฏแถบโปรตีนเพียงแถบเดียว ซึ่งสามารถยืนยันได้ว่าเป็นแอล-อะลานีนดีไฮโดรจิเนส โดยเปรียบเทียบจากผลการย้ายสีแอกติวิตี ดังแสดงในรูปที่ 16

3.5 การศึกษาสมบัติของเอนไซม์ที่บริสุทธิ์

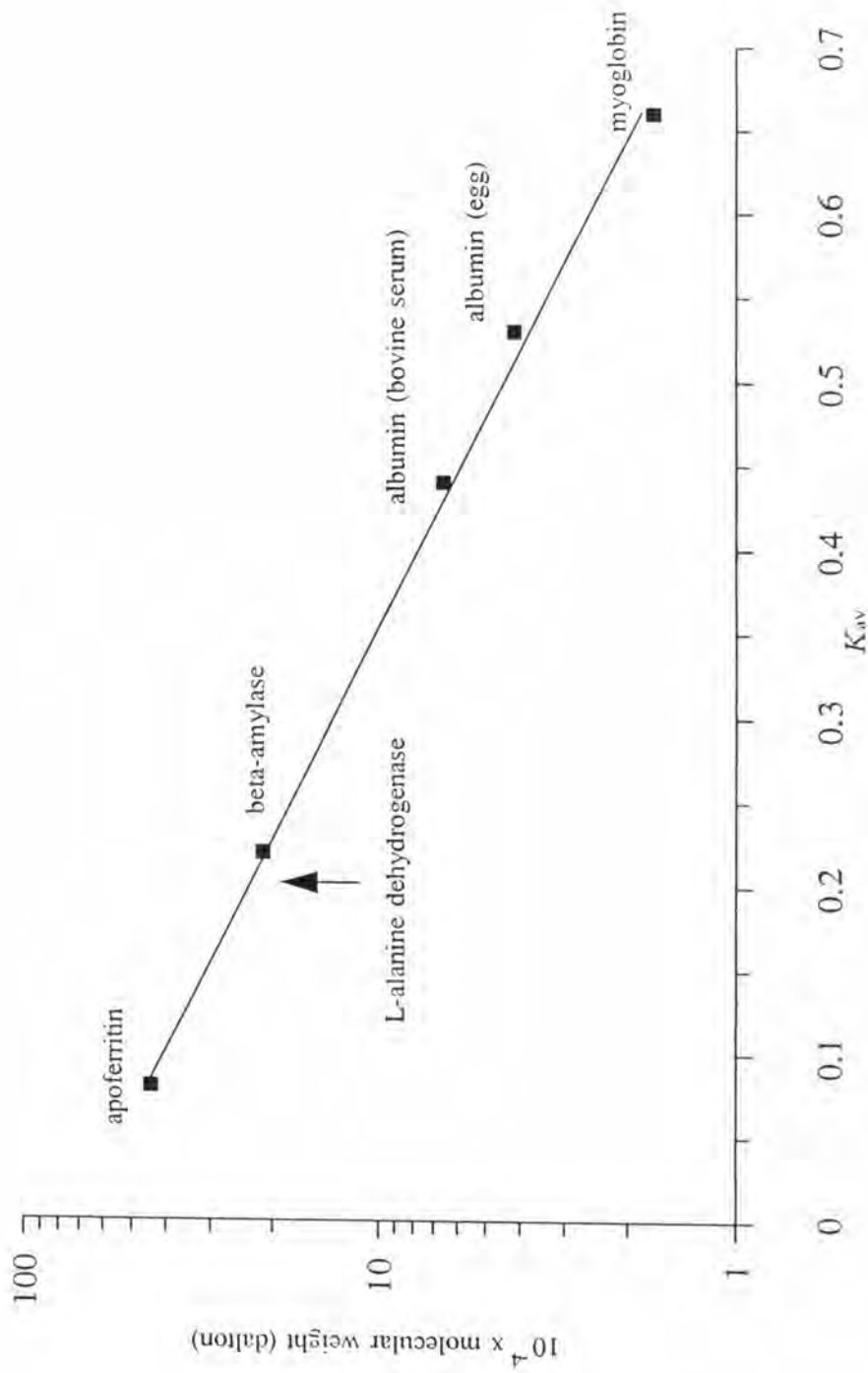
3.5.1 การศึกษาน้ำหนักโมเลกุลของเอนไซม์โดยคอลัมน์เซฟาเด็กซ์จี-200

เมื่อผ่านสารละลายโปรตีนมาตรฐานต่างๆลงในคอลัมน์เซฟาเด็กซ์จี-200 แล้วจะด้วยไปแคตเซียมคลอไรด์ 0.2 โมลาร์ใน elution buffer (วิธีทำข้อ 2.11.1) สารละลายโปรตีนมาตรฐานอะโปเฟอร์ริทิน บีตา-อะไมเลส อัลบูมิน(จากซีรัมวัว) อัลบูมิน (จากไข่ขาว) และไมโอโกลบินถูกชะออกจากคอลัมน์ที่ elution volume (V_e) เท่ากับ 82, 102, 132, 146 และ 164 มิลลิลิตรตามลำดับ โดยที่สารละลายเอนไซม์ถูกชะออกที่ elution volume เท่ากับ 96 มิลลิลิตร ในขณะที่ void volume (V_0) ของคอลัมน์เท่ากับ 70 มิลลิลิตรและ bed volume (V_b) เท่ากับ 212 มิลลิลิตร เมื่อคำนวณค่า K_{av} แล้วเทียบกับกราฟมาตรฐาน (รูปที่ 17) พบว่าแอล-อะลานีนดีไฮโดรจิเนสมีน้ำหนักโมเลกุลประมาณ 230,000 ดาลตัน

รูปที่ 16 รูปแบบของโปรตีนในแต่ละขั้นตอนของการทำแอล-อะลานินดีไฮโดรจีเนสให้บริสุทธิ์เทียบกับผลการย้อมสีแอกติวิตี (พอลิอะครีลาไมด์เจล = 7.7%)

ช่องที่ 1	โปรตีนตั้งต้น	150 ไมโครกรัม
ช่องที่ 2	โปรตีนจากการตกตะกอนแอมโมเนียมซัลเฟตอิ่มตัว 30-40 เปอร์เซ็นต์	200 ไมโครกรัม
ช่องที่ 3	โปรตีนจากคอลัมน์ดีไอเออีเซลลูโลส	32 ไมโครกรัม
ช่องที่ 4	โปรตีนจากคอลัมน์ไฮดรอกซีอะพาไทต์	10 ไมโครกรัม
ช่องที่ 5	โปรตีนจากคอลัมน์บลูเซฟาโรส (สารละลายเอนไซม์ 2)	10 ไมโครกรัม
ช่องที่ 6	โปรตีนจากคอลัมน์เซฟาเด็กซ์จี-200	10 ไมโครกรัม
ช่องที่ 7	ผลการย้อมสีแอกติวิตีของแอล-อะลานินดีไฮโดรจีเนสจากคอลัมน์เซฟาเด็กซ์จี-200	3 ไมโครกรัม

รูปที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่าง K_{av} และ $\log$ ของน้ำหนักโมเลกุลของโปรตีนมาตรฐาน

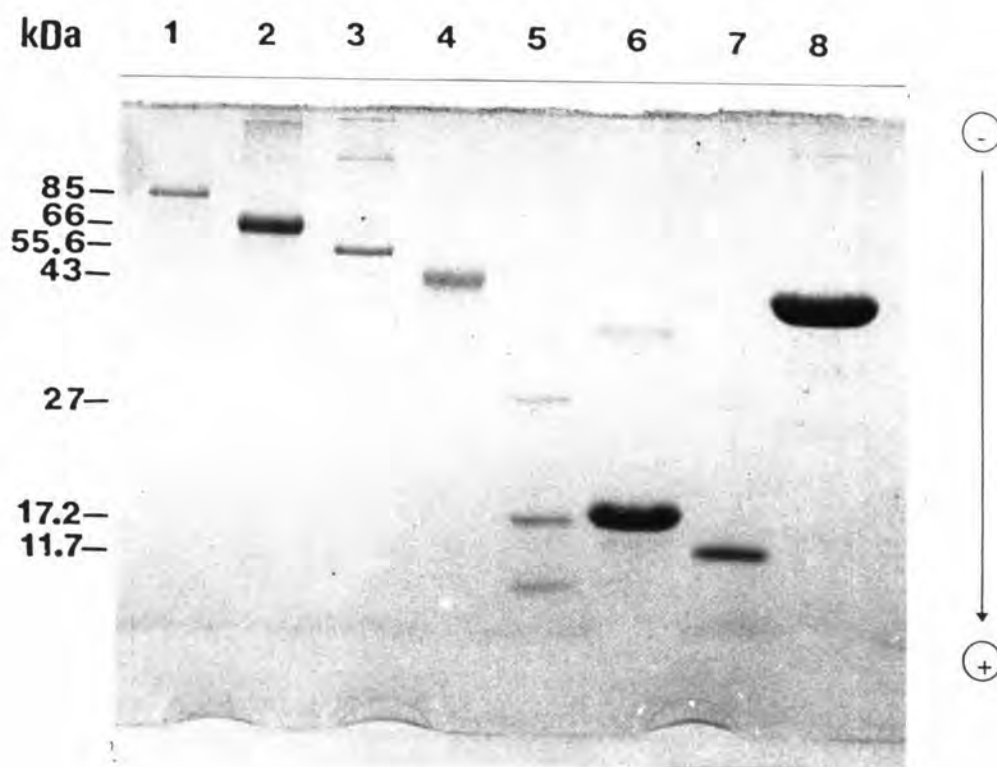
ในการศึกษาน้ำหนักโมเลกุลของแอล-อะลานีนดีไฮโดรจีเนสโดยคอลัมน์เซฟาเดกซ์ ซี-200 (ขนาด 2.0×80 เซนติเมตร) (วิธีทดลองข้อ 2.11.1)

3.5.2 การศึกษาน้ำหนักโมเลกุลของเอนไซม์โดยวิธีเอสดีเอส-พอลิอะคริลาไมด์เจลอิเล็กโทรโฟริซิส

นำสารละลายเอนไซม์ที่บริสุทธิ์มาทำเอสดีเอส-พอลิอะคริลาไมด์เจลอิเล็กโทรโฟริซิส (วิธีข้อ 2.11.2) ผลการทดลองแสดงดังรูปที่ 18 จากรูปจะเห็นว่าช่องที่ 8 คือแถบของสารละลายเอนไซม์ปรากฏเป็นแถบเข้มมาก 1 แถบ อาจกล่าวได้ว่ามีความบริสุทธิ์มาก ซึ่งแถบนี้มีระยะทางสัมพัทธ์เท่ากับ 0.33 ส่วนแถบของโปรตีนมาตรฐานในช่องต่างๆ ได้แก่ ฟรุกโตส-6-ฟอสเฟตไคเนส (จากกล้ามเนื้อกระต่าย) อัลบูมิน (จากซีรัมวัว) กลูตาเมตดีไฮโดรจีเนส (จากตับวัว) อัลบูมิน (จากไข่ขาว) ไคโมทริปซิโนเจน ไมโอโกลบิน และไซโตโครมซีมีระยะทางสัมพัทธ์เท่ากับ 0.16, 0.22, 0.25, 0.31, 0.47, 0.69 และ 0.74 ตามลำดับ ซึ่งระยะทางสัมพัทธ์ของแอล-อะลานีนดีไฮโดรจีเนสจะอยู่ระหว่างอัลบูมิน (จากไข่ขาว) และไคโมทริปซิโนเจน และจากกราฟของโปรตีนมาตรฐาน (รูปที่ 19) สามารถหาน้ำหนักโมเลกุลของหน่วยย่อยของเอนไซม์ได้เท่ากับ 40,000 ดาลตันเมื่อเทียบผลการทดลองกับการหาน้ำหนักโมเลกุลด้วยคอลัมน์เซฟาเดกซ์จี-200 ซึ่งได้ขนาดน้ำหนักโมเลกุลเท่ากับ 230,000 ดาลตัน จะสามารถสรุปได้ว่าเอนไซม์นี้ประกอบด้วย 6 หน่วยย่อยและแต่ละหน่วยย่อยมีขนาด 40,000 ดาลตัน

3.5.3 การศึกษาความจำเพาะต่อสับสเตรทและโคเอนไซม์ของเอนไซม์

ทำการทดลองตามวิธีข้อ 2.11.3 โดยปฏิกิริยา oxidative deamination จากการทำปฏิกิริยาโดยใช้สารเคมีชนิดอื่นๆ เป็นสารตั้งต้น แล้วทำการวัดแอกติวิตีของปฏิกิริยาเทียบกับแอกติวิตีที่ใช้แอล-อะลานีนเป็นสารตั้งต้น ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าเอนไซม์มีความจำเพาะต่อแอล-อะลานีนสูงคือ เมื่อใช้ดีแอล-แอสปาร์เตต แอล-แอสปาร์เตต แอล-ฟีนิลอะลานีน แอล-ลูซีน แอล-เมทไทโอนีน แอล-ทรีโอนีน แอล-ไอโซลูซีน แอล-ทริปโตเฟน แอล-วาลีน ไกลซีน แอล-กลูตาเมต ดี-อะลานีน บีตา-อะลานีน แอล-ซิสเตอีน แอล-แอสพาราจีน ดีแอล-ไลซีน และดีแอล-มาเลตเป็นสารตั้งต้นแล้วจะไม่ทำให้เกิดปฏิกิริยาเลย และเมื่อใช้แอล-แอลฟา-อะมิโน-เอ็น-บิวทิเรต และแอล-ซีรีนเป็นสารตั้งต้นค่าแอกติวิตีสัมพัทธ์ของเอนไซม์เมื่อเทียบกับใช้แอล-อะลานีนเป็นสารตั้งต้นเท่ากับ 1.43 และ 0.47 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ สำหรับ reductive amination เมื่อทำปฏิกิริยาโดยใช้แอลฟา-คีโตนบิวทิเรตเป็นสารตั้งต้นเทียบกับไพรูเวทพบว่าได้ค่าแอกติวิตีสัมพัทธ์เท่ากับ 38.9 เปอร์เซ็นต์ จากผลการทดลองข้างต้นสามารถบอกได้ว่าในปฏิกิริยา oxidative deamination

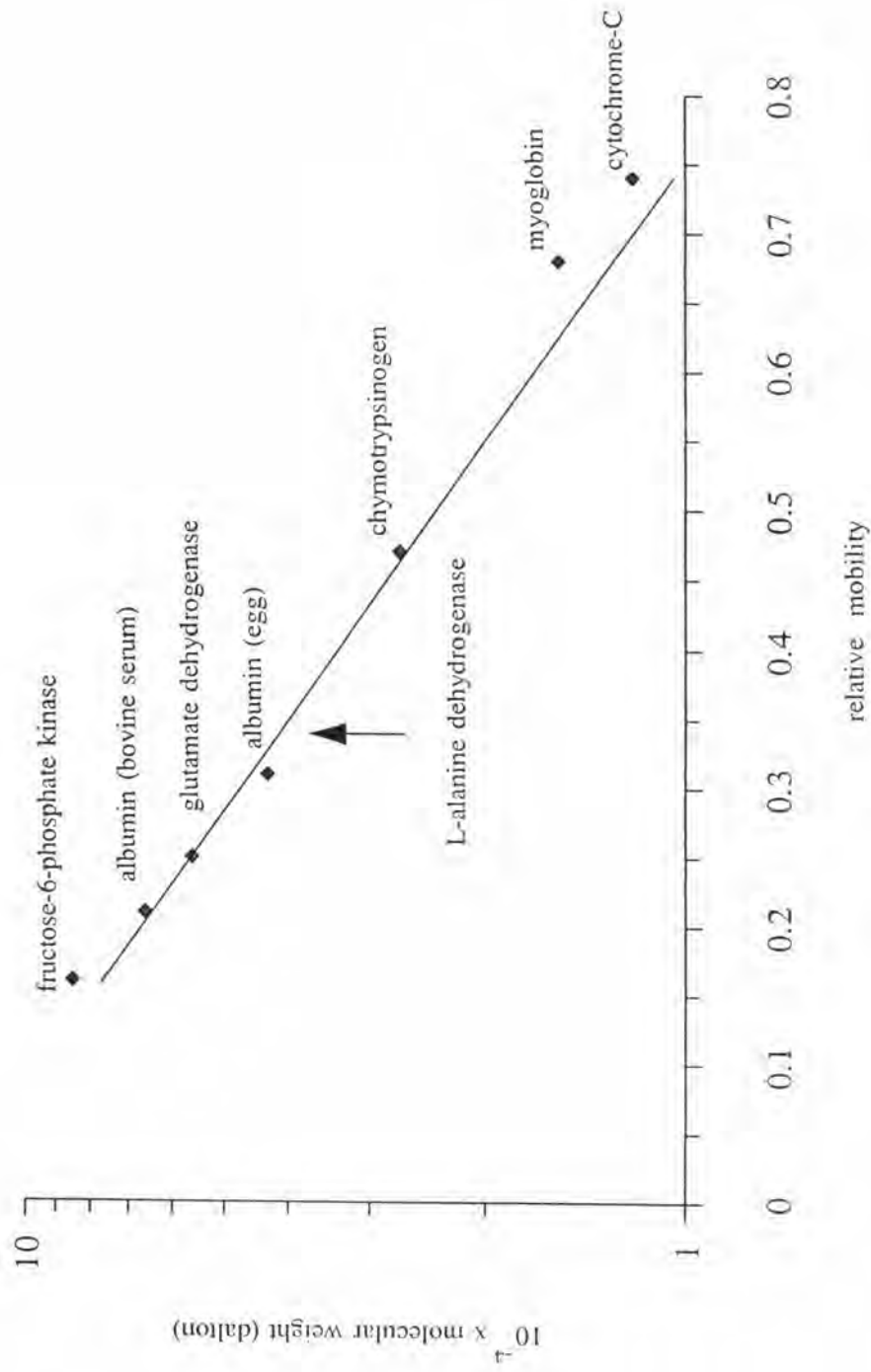

รูปที่ 18 รูปแบบของโปรตีนมาตรฐานและแอล-อะลานีนดีไฮโดรจีเนสที่บริสุทธิ์

จากการทำแอสดีเอส-พอลิอะคริลาไมด์เจลอิเล็กโทรโฟรีซิส

(พอลิอะคริลาไมด์เจล = 13%)

ช่องที่ 1	ฟรุกโตส-6-ฟอสเฟตไคเนส (จากกล้ามเนื้อกระต่าย) (85,000 ดาลตัน)	2 ไมโครกรัม
ช่องที่ 2	อัลบูมิน (จากซีรัมวัว) (66,000 ดาลตัน)	2 ไมโครกรัม
ช่องที่ 3	กลูตามาตดีไฮโดรจีเนส (จากตับวัว) (55,600 ดาลตัน)	2 ไมโครกรัม
ช่องที่ 4	อัลบูมิน (จากไข่ขาว) (43,000 ดาลตัน)	2 ไมโครกรัม
ช่องที่ 5	โคโมทริปซิโนเจน (27,000 ดาลตัน)	2 ไมโครกรัม
ช่องที่ 6	ไมโอโกลบิน (17,200 ดาลตัน)	10 ไมโครกรัม
ช่องที่ 7	ไซโตโครมซี (11,700 ดาลตัน)	2 ไมโครกรัม
ช่องที่ 8	แอล-อะลานีนดีไฮโดรจีเนส	10 ไมโครกรัม

รูปที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่าง relative mobility และ log ของน้ำหนักโมเลกุลของโปรตีนมาตรฐาน ในการศึกษาน้ำหนักโมเลกุลของแอล-อะลานีนดีไฮโดรจีเนสโดยวิธีอิเล็กโตรโฟรีซิส (วิธีทดลองข้อ 2.11.2)

จะมีความจำเพาะต่อสับสเตรทคือแอล-อะลานีนสูง ในขณะที่ปฏิกิริยา reductive amination มีความจำเพาะต่อสับสเตรทคือไพรูเวทน้อยกว่า

จากการศึกษาความจำเพาะต่อโคเอนไซม์ในปฏิกิริยา oxidative deamination เมื่อทำปฏิกิริยาโดยใช้ NADP⁺ เป็นโคเอนไซม์เทียบกับ NAD⁺ พบว่าให้ค่าแอกติวิตีสัมพัทธ์แค่ 0.07 เปอร์เซ็นต์ แสดงว่าเอนไซม์มีความจำเพาะต่อ NAD⁺ สูง

3.5.4 การศึกษาผลของสารเคมีที่มีต่อแอกติวิตีของเอนไซม์

ทำการทดลองตามวิธีข้อ 2.11.4 ผลการทดลองแสดงดังตารางที่ 7 จากตารางแสดงค่าแอกติวิตีสัมพัทธ์ (เปอร์เซ็นต์) เทียบกับแอกติวิตีที่ภาวะมาตรฐาน คือ ภาวะที่ไม่ได้ใส่สารเคมีใดๆ จะเห็นได้ว่าสารที่มีผลต่อปฏิกิริยาโดยทำให้แอกติวิตีลดลง ได้แก่ ไอโอโดอะเซตาไมด์ พารา-คลอโรเมอร์คิวริเบนโซเอต 5,5'-ไดโธโอ-บิส(2-ไนโตรเบนโซเอต) ซิงค์ซัลเฟต คอปเปอร์ซัลเฟต ดี-ซิสเทอีน และซาโคซิน ส่วน DTT EDTA แมกนีเซียมคลอไรด์ แคลเซียมคลอไรด์ แอมโมเนียมคลอไรด์ แมงกานีสคลอไรด์ โทบอลต์คลอไรด์ และแอล-กลูตามेटไม่มีผลต่อปฏิกิริยาแต่อย่างใด

3.5.5 การศึกษาความเสถียรของเอนไซม์ที่อุณหภูมิต่างๆ

ทำการทดลองตามวิธีข้อ 2.11.5 โดยบ่มเอนไซม์ที่อุณหภูมิต่างๆ เป็นเวลา 10 นาที แล้วนำไปวัดแอกติวิตีได้ผลดังรูปที่ 20 จากรูปจะเห็นได้ว่าแอกติวิตีจะคงที่จนถึงอุณหภูมิ 55 องศาเซลเซียส จากนั้นแอกติวิตีของเอนไซม์เริ่มลดลงเมื่ออุณหภูมิที่ใช้ในการบ่มเพิ่มขึ้น โดยเหลือประมาณ 55 เปอร์เซ็นต์ที่อุณหภูมิ 60 องศาเซลเซียส และจะไม่เหลือแอกติวิตีเลยที่ประมาณ 65 องศาเซลเซียส จากนั้นทำการทดลองโดยบ่มเอนไซม์ที่อุณหภูมิ 55 องศาเซลเซียสที่เวลาต่างๆแล้วนำไปวัดแอกติวิตีผลดังรูปที่ 21 คือเมื่อบ่มนานตั้งแต่ 16 ชั่วโมงเป็นต้นไป แอกติวิตีของเอนไซม์เริ่มลดลงจนกระทั่งไม่เหลือแอกติวิตีเลยที่เวลา 52 ชั่วโมง

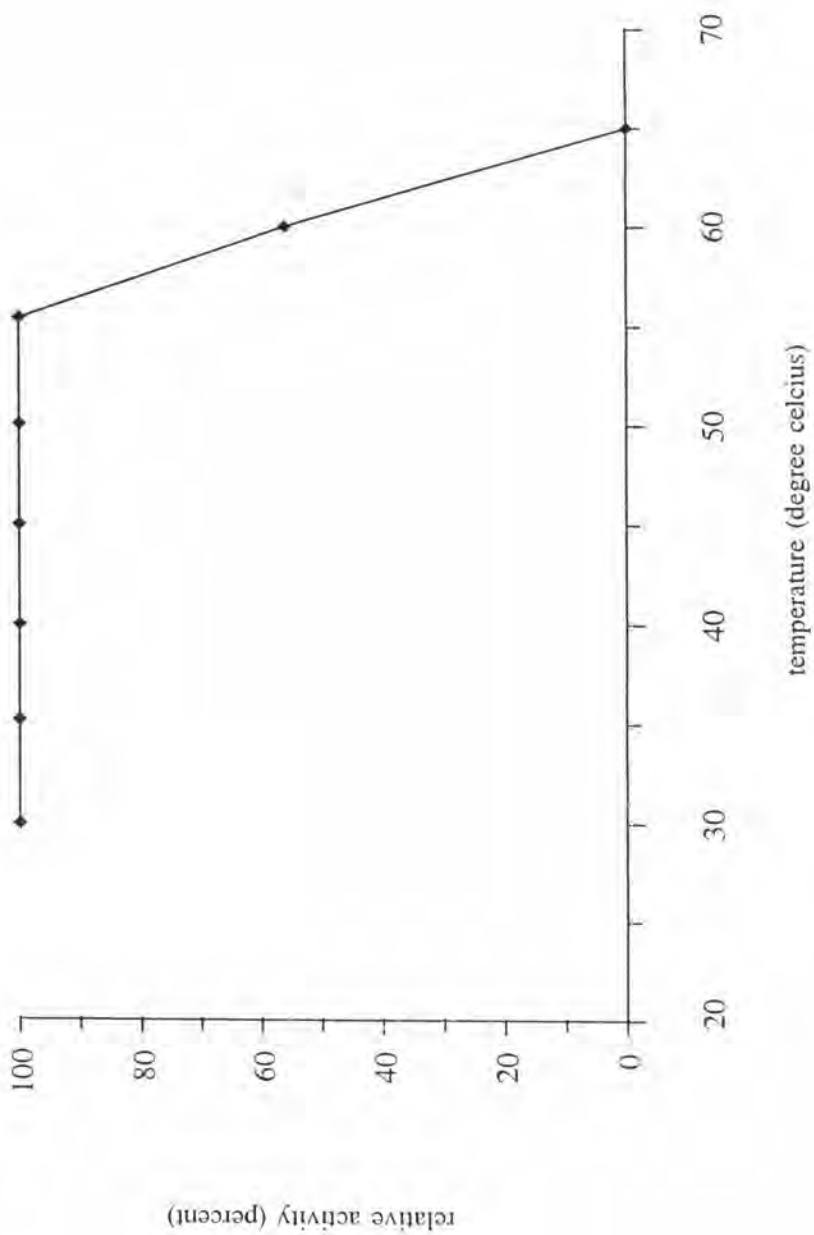
3.5.6 การศึกษาผลของอุณหภูมิต่อแอกติวิตีของเอนไซม์

ทำการทดลองตามวิธีข้อ 2.11.6 โดยวัดแอกติวิตีของเอนไซม์ที่อุณหภูมิต่างๆ ทั้งปฏิกิริยา reductive amination และ oxidative deamination ได้ผลดังรูปที่ 22 สามารถสรุปได้ว่าอุณหภูมิที่ทำให้แอกติวิตีของเอนไซม์สูงสุดเท่ากับ 45 และ 55 องศาเซลเซียส ตามลำดับ

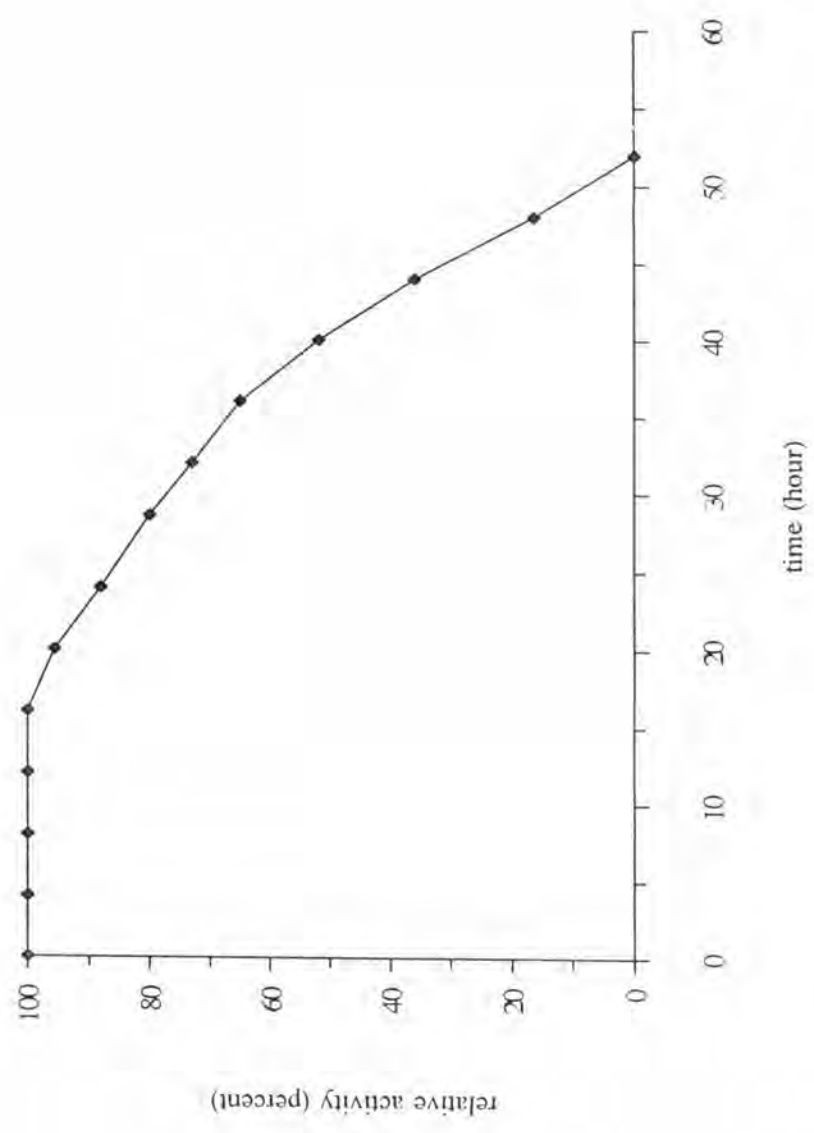
ตารางที่ 7 ผลของสารเคมีที่มีต่อแอกติวิตีของแอล-อะลานีนดีไฮโดรจีเนส

สารเคมี	แอกติวิตีสัมพัทธ์ (เปอร์เซ็นต์)
ภาวะควบคุม (ไม่ได้ใส่สารเคมี)	100
DTT	114
ไอโอโดอะเซตาไมด์	1.9
พารา-คลอโรเมอร์คิวริเบนโซเอต	0
5,5'-ไดไฮโดรไอโซบิส(2-ไนโตรเบนโซเอต)	0
EDTA	114
แมกนีเซียมคลอไรด์	108
แคลเซียมคลอไรด์	98
แอมโมเนียมคลอไรด์	95
แมงกานีสคลอไรด์	95
โคบอลต์คลอไรด์	95
ซิงก์ซัลเฟต	38
คอปเปอร์ซัลเฟต	0.4
แอล-กลูตาเมต	98
ดี-ซิสเทอีน	68
ซาโคซิน	57

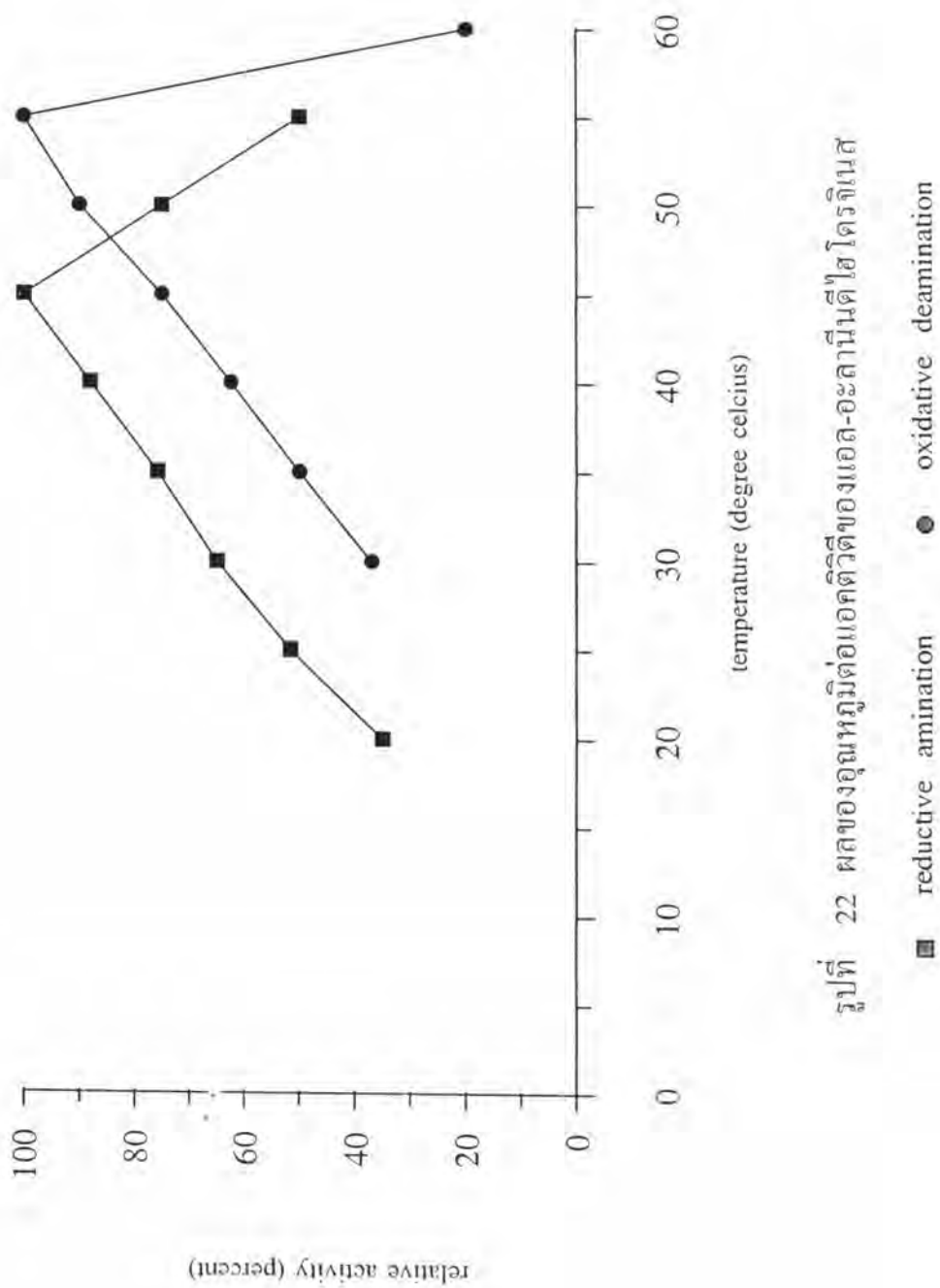

รูปที่ 20 ผลของอุณหภูมิต่อความเสถียรของแอล-อะลานีนดีไฮโดรจิเนส

รูปที่ 21 ผลของระยะเวลาต่อความเสถียรของแอส-อะลานีนดีไฮโดรจินเนสที่อุณหภูมิ 55 องศาเซลเซียส

รูปที่ 22 ผลของอุณหภูมิต่อคัตวิตีของแอส-อะลานีนดีไฮโดรจีเนส

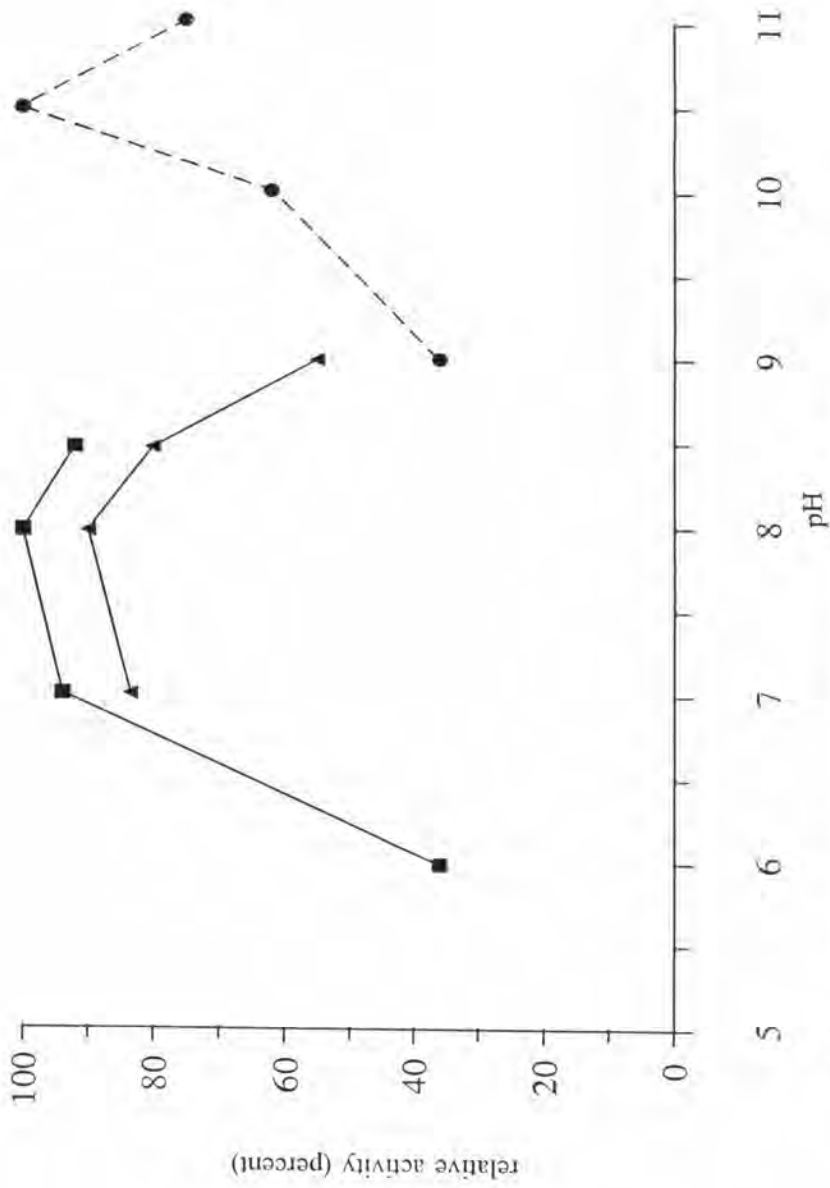
3.5.7 การศึกษาผลของ pH ต่อแอกติวิตีของเอนไซม์

ทำการทดลองตามวิธีข้อ 2.11.7 โดยวัดแอกติวิตีของเอนไซม์ที่ pH ต่างๆ ทั้งปฏิกิริยา reductive amination และ oxidative deamination ได้ผลดังรูปที่ 23 จากกราฟแสดงให้เห็นว่า pH ที่ทำให้แอกติวิตีของเอนไซม์สูงสุดเท่ากับ 8 และ 10.5 ตามลำดับ

3.6 การศึกษาจลนพลศาสตร์ของเอนไซม์

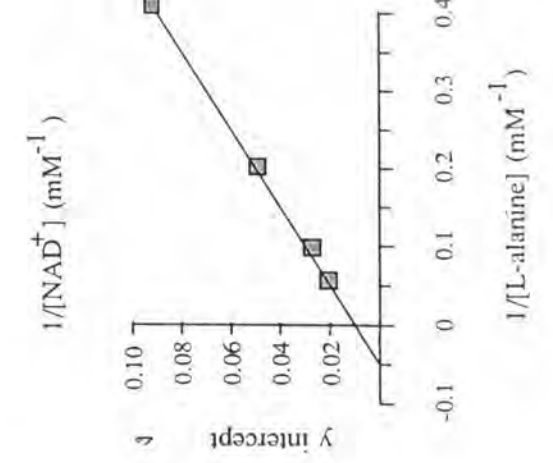
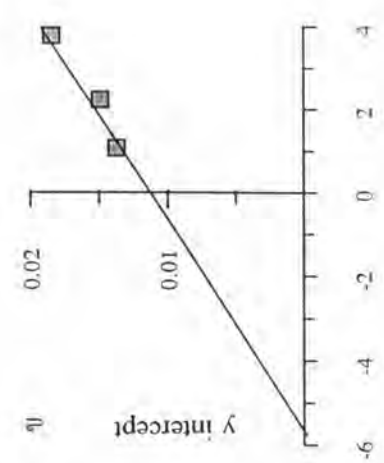
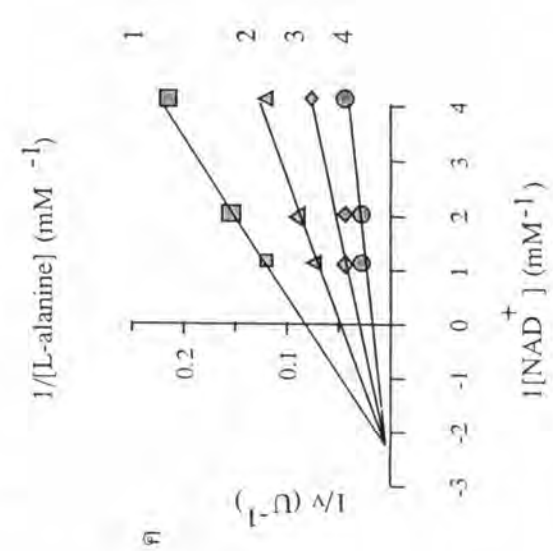
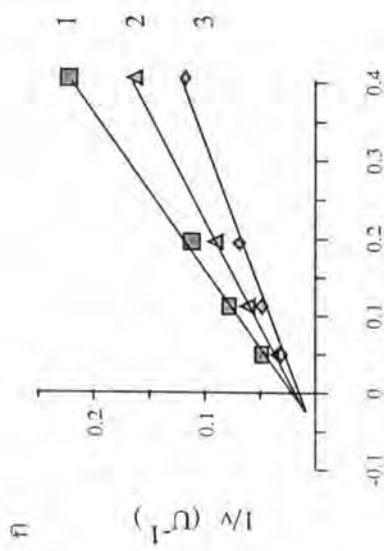
3.6.1 การหาค่า K_m

ทำการทดลองตามวิธีข้อ 2.12.1 (ปฏิกิริยา oxidative deamination) เพื่อหาค่า K_m ของสับสเตรทชนิดต่างๆ โดยศึกษาผลของความเข้มข้นของแอล-อะลานีนต่อแอกติวิตีของเอนไซม์ที่ความเข้มข้นของ NAD^+ คงที่ต่างๆ แล้วนำไปสร้างกราฟ double-reciprocal plots ระหว่างความเข้มข้นของแอล-อะลานีนกับความเร็วเริ่มต้นได้กราฟรูปที่ 24 ก และจากรูปที่ 24 ก สามารถนำมาสร้างกราฟ secondary plots ของจุดตัดแกน y กับส่วนกลับของความเข้มข้น NAD^+ ได้ดังรูปที่ 24 ข จากกราฟสามารถคำนวณค่า K_m ของ NAD^+ ได้เท่ากับ 0.17 มิลลิโมลาร์ จากนั้นสร้างกราฟ double-reciprocal plots ระหว่างความเข้มข้น NAD^+ กับความเร็วเริ่มต้นจะได้กราฟที่ 24 ค แล้วจะสามารถสร้างกราฟ secondary plots ของจุดตัดแกน y กับส่วนกลับของความเข้มข้นแอล-อะลานีนได้ดังรูปที่ 24 ง จากกราฟสามารถคำนวณค่า K_m ของแอล-อะลานีนได้เท่ากับ 20 มิลลิโมลาร์ จากรูป 24 ก และ 24 ข ซึ่งได้กราฟเส้นตรงมีจุดตัดอยู่ในควอดเรนท์ที่ 2 แสดงให้เห็นว่าปฏิกิริยาเกิดขึ้นโดยเกิดโมเลกุลเชิงซ้อนของเอนไซม์ แอล-อะลานีนและ NAD^+

รูปที่ 23 ผลของ pH ต่อแอกติวิตีของแอมด-อะลานีนดีไฮโดรจิเนส

- potassium phosphate buffer
- ▲ Tris-HCl buffer
- glycine-KCl-KOH buffer
- reductive amination
- - - oxidative deamination

รูปที่ 24 รูปแบบความเร็วเริ่มต้นระหว่างแอลอะลานีนกับ NAD^+
 ก. double-reciprocal plots ของความเร็วเริ่มต้นกับความเข้มข้นของแอลอะลานีนที่ความเข้มข้นของ NAD^+ คงที่ต่างๆ กัน ได้แก่ (1) 0.25 (2) 0.5 และ (3) 1 มิลลิโมลาร์ ตามลำดับ
 ข. secondary plots ของจุดตัดแกน y กับส่วนกลับของความเข้มข้นของ NAD^+ ที่ความเข้มข้นของความเข้มข้นของ NAD^+ ที่ความเข้มข้นของแอลอะลานีนคงที่ต่างๆ กัน ได้แก่ (1) 2.5 (2) 5 (3) 10 และ (4) 20 มิลลิโมลาร์ ตามลำดับ
 ค. double-reciprocal plots ของความเร็วเริ่มต้นกับความเข้มข้นของ NAD^+ ที่ความเข้มข้นของความเข้มข้นของแอลอะลานีนคงที่ต่างๆ กัน ได้แก่ (1) 0.25 (2) 0.5 และ (3) 1 มิลลิโมลาร์ ตามลำดับ
 ง. secondary plots ของจุดตัดแกน y กับส่วนกลับของความเข้มข้นของแอลอะลานีน

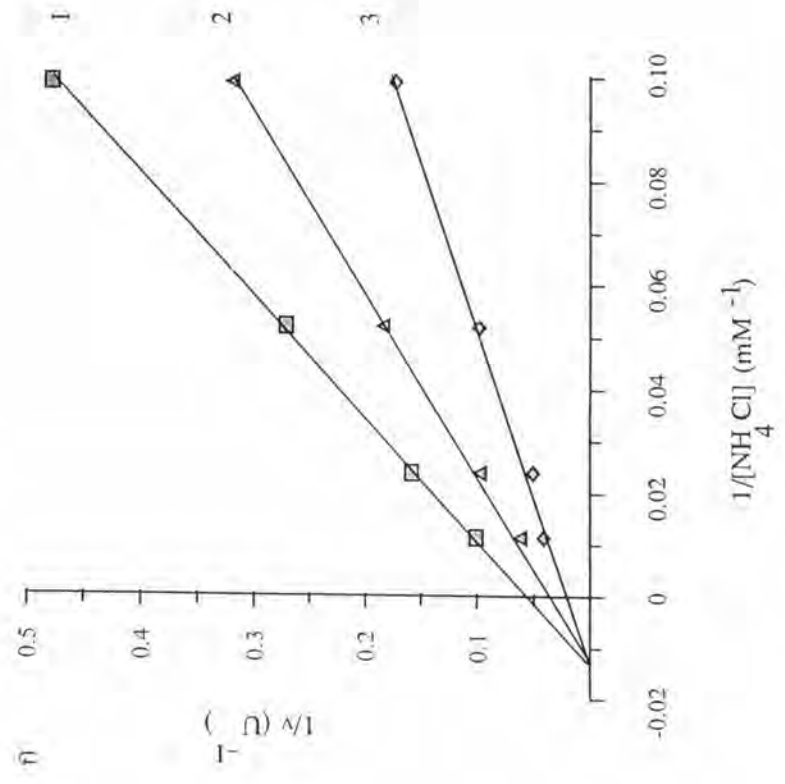
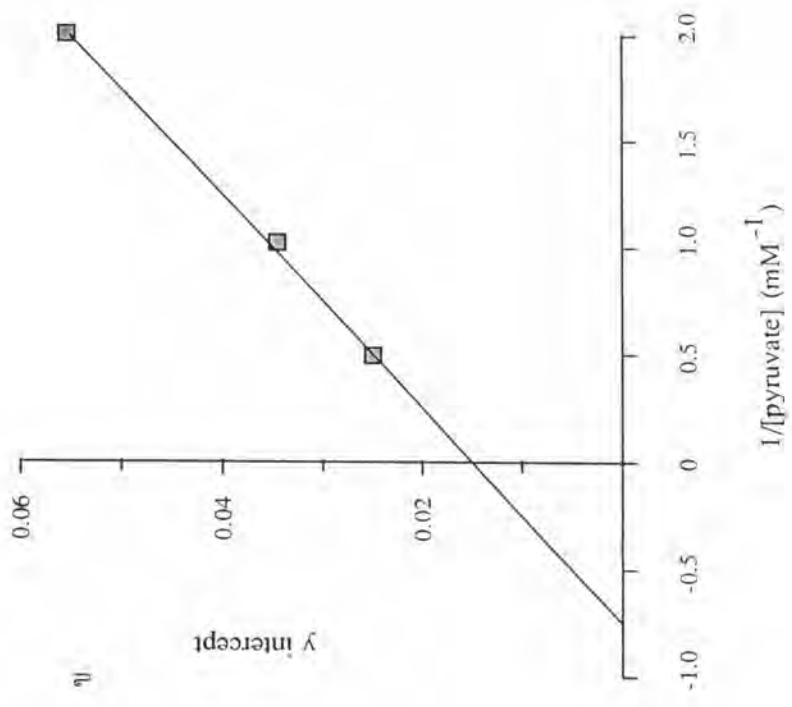
ส่วนปฏิกิริยา reductive amination ทำตามวิธีในข้อ 2.12.1 นำผลการทดลองที่ได้มาสร้างกราฟ

1. double-reciprocal plots ระหว่างความเข้มข้นของแอมโมเนียมคลอไรด์กับความเร็วเริ่มต้นของปฏิกิริยาที่ความเข้มข้นของไพรูเวทที่ต่างๆ โดยความเข้มข้นของ NADH สูงและคงที่ (รูปที่ 25 ก) ได้กราฟเส้นตรงมีจุดตัดอยู่บนแกน X จำนวนค่า K_m ของแอมโมเนียมคลอไรด์ได้เท่ากับ 77 มิลลิโมลาร์ และจากรูปที่ 25 ก สามารถนำมาสร้างกราฟ secondary plots ของจุดตัดแกน y กับส่วนกลับของความเข้มข้นไพรูเวทต่างๆ (รูปที่ 25 ข) จำนวนค่า K_m ของไพรูเวทได้เท่ากับ 1.33 มิลลิโมลาร์

2. double-reciprocal plots ระหว่างความเข้มข้นของ NADH กับความเร็วเริ่มต้นของปฏิกิริยาที่ความเข้มข้นของไพรูเวทที่ต่างๆ โดยความเข้มข้นของแอมโมเนียมคลอไรด์สูงและคงที่ (รูปที่ 26) ได้กราฟเส้นตรงที่ขนานกัน

3. double-reciprocal plots ระหว่างความเข้มข้นของ NADH กับความเร็วเริ่มต้นของปฏิกิริยาที่ความเข้มข้นของแอมโมเนียมคลอไรด์ที่ต่างๆ โดยความเข้มข้นของไพรูเวทสูงและคงที่ (รูปที่ 27 ก) กราฟที่ได้เป็นเส้นตรงและมีจุดตัดอยู่บนแกน X หาค่า K_m ของ NADH ได้เท่ากับ 0.25 มิลลิโมลาร์ และจากรูปที่ 27 ก สามารถนำมาสร้างกราฟ secondary plots ของจุดตัดแกน y กับส่วนกลับของความเข้มข้นของแอมโมเนียมคลอไรด์ต่างๆ (รูปที่ 27 ข) และสามารถหาค่า K_m ของแอมโมเนียมคลอไรด์ได้เท่ากับ 80 มิลลิโมลาร์ ซึ่งใกล้เคียงกับค่า K_m ของแอมโมเนียมคลอไรด์ในข้อ 1 ค่า K_m ของสับสเตรทชนิดต่างๆ ของเอนไซม์แสดงดังตารางที่ 8

จากรูปที่ 25 ก, 26 และ 27 ก สามารถตัดความเป็นไปได้ของกลไกการเร่งปฏิกิริยาแบบสุ่ม (random addition of substrate) และสนับสนุนกลไกของปฏิกิริยาแบบ sequential ordered mechanism โดยที่แอมโมเนียจะจับกับเอนไซม์อยู่ระหว่าง NADH และไพรูเวท สำหรับลำดับการเข้าร่วมปฏิกิริยาของสับสเตรทศึกษาได้จากผลการยับยั้งแอกติวิตีของเอนไซม์โดยผลิตภัณฑ์ของปฏิกิริยาดังหัวข้อถัดไป

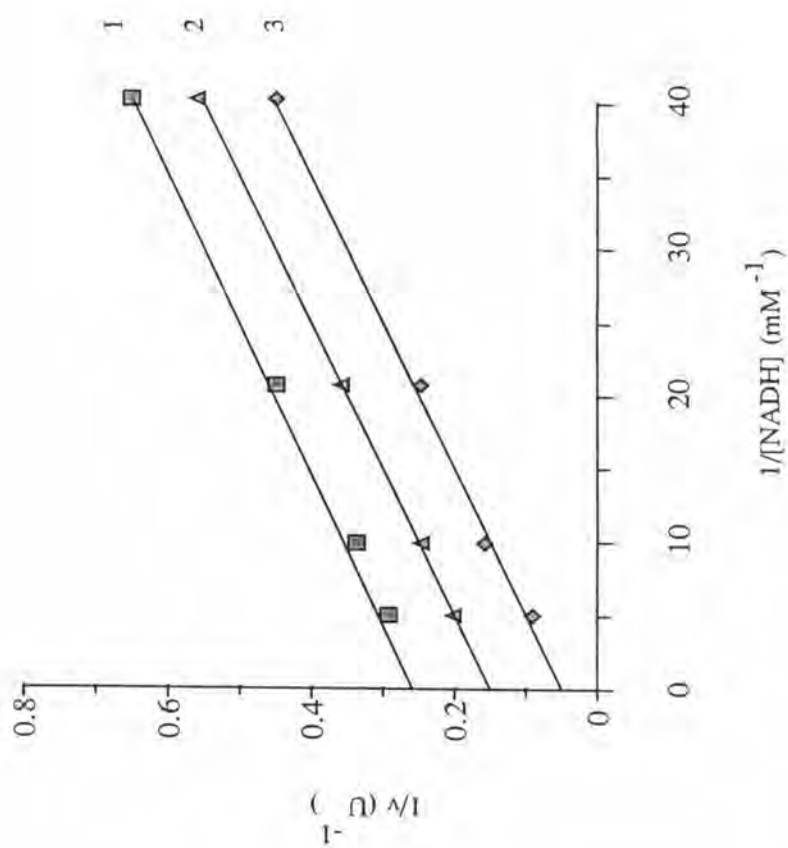
รูปที่ 25 รูปแบบความเร็วเริ่มต้นระหว่างแอมโมเนียมคลอไรด์กับไพรูเวท

ก double-reciprocal plots ของความเร็วเริ่มต้นกับความเข้มข้นของแอมโมเนียมคลอไรด์ที่ความเข้มข้นของไพรูเวทคงที่ต่างๆ กัน ได้แก่ (1) 0.5 (2) 1

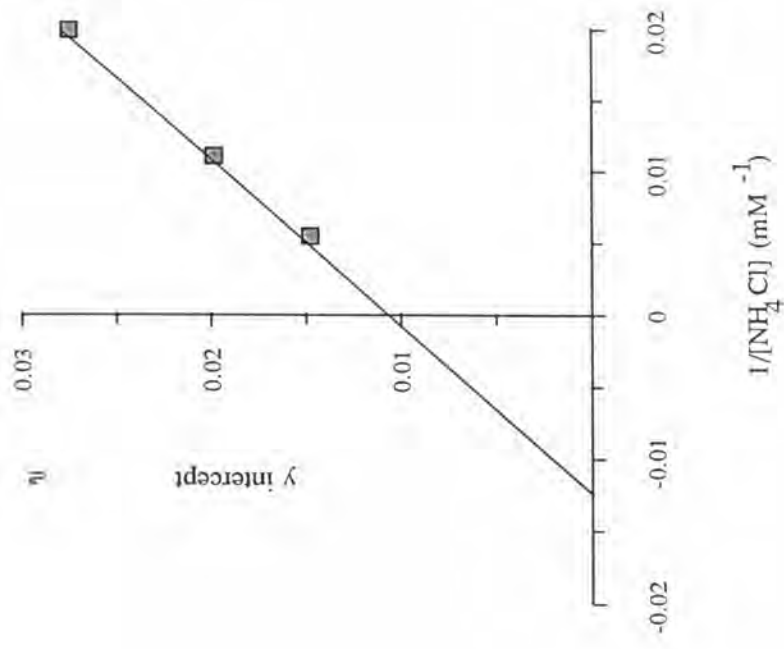
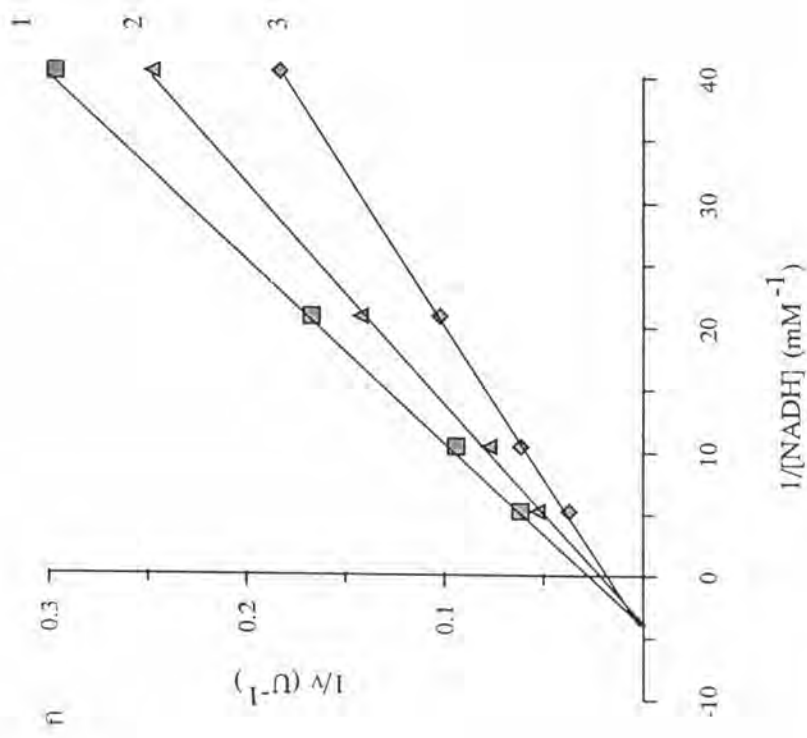
และ (3) 2 มิลลิโมลาร์ ตามลำดับ โดยมีความเข้มข้นของ NADH คงและคงที่เท่ากับ 0.25 มิลลิโมลาร์

ข secondary plots ของจุดตัดแกน y กับส่วนกลับของความเข้มข้นของไพรูเวท

รูปที่ 26 รูปแบบความเร็วเริ่มต้นระหว่าง NADH กับไพริเวท double-reciprocal plots ของความเร็วเริ่มต้นกับความเข้มข้นของ NADH ที่ความเข้มข้นของไพริเวทที่ต่างกัน ได้แก่ (1) 0.5 (2) 1 และ (3) 2 มิลลิโมลาร์ ตามลำดับ โดยมีค่าของแอมโมเนียมคลอไรด์สูงและคงที่เท่ากับ 250 มิลลิโมลาร์

รูปที่ 27 รูปแบบความเร็วเริ่มต้นระหว่าง NADH กับแอมโมเนียมคลอไรด์

ก double-reciprocal plots ของความเร็วเริ่มต้นกับความเข้มข้นของ NADH ที่ความเข้มข้นของแอมโมเนียมคลอไรด์คงที่ต่างๆ กัน ได้แก่ (1) 50 (2) 100 และ (3) 200 มิลลิโมลาร์ โดยมีความเข้มข้นของไพรวาทสูงและคงที่เท่ากับ 10 มิลลิโมลาร์

ข secondary plots ของจุดตัดแกน y กับส่วนกลับของความเข้มข้นของแอมโมเนียมคลอไรด์

ตารางที่ 8 ค่า K_m ของสับสเตรทชนิดต่างๆ ของแอล-อะลานินดีไฮโดรจิเนสจาก *Aeromonas hydrophila*

สับสเตรท	K_m (มิลลิโมลาร์)
แอล-อะลานิน	20
NAD^+	0.17
ไพรูเวท	1.33
แอมโมเนีย	77
$NADH$	0.25

3.6.2 การศึกษาการยับยั้งแอกติวิตีของเอนไซม์โดยผลิตภัณฑ์ของปฏิกิริยา (product inhibition)

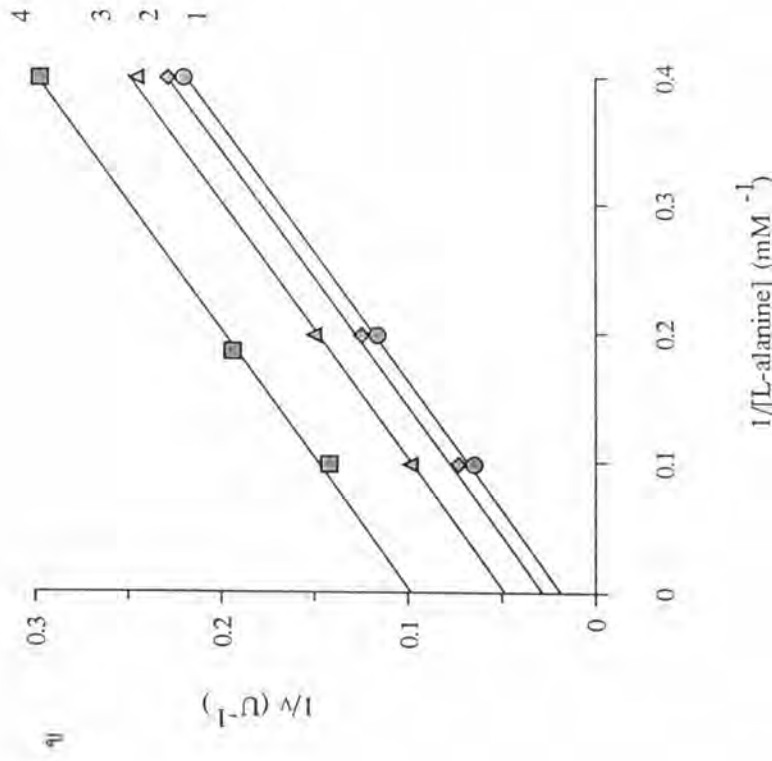
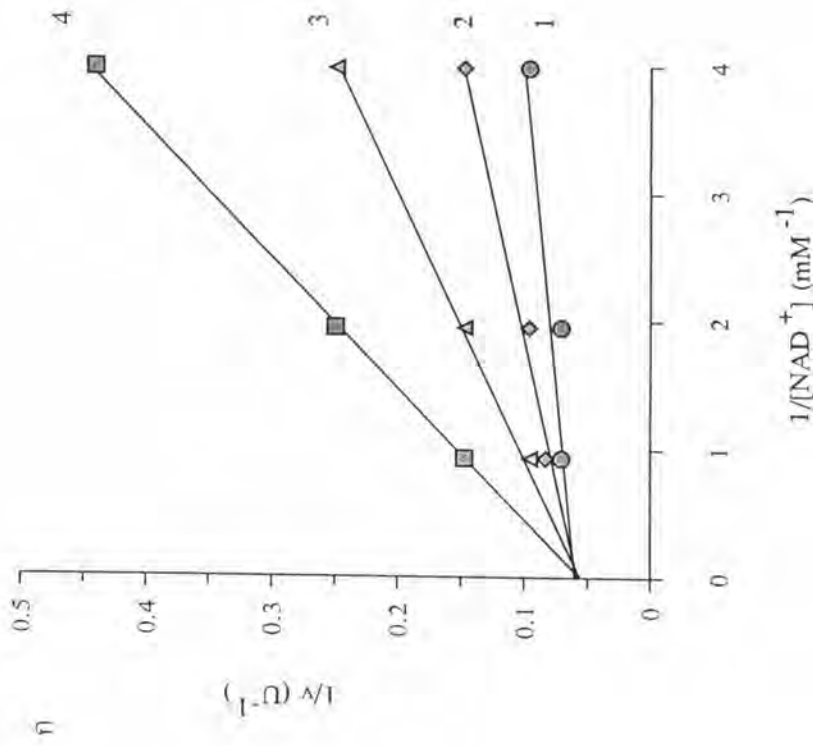
ทำการทดลองตามวิธีข้อ 2.12.2 แล้วนำค่าแอกติวิตีที่ความเร็วต้นมาสร้างกราฟ double-reciprocal plots ระหว่างความเข้มข้นของสับสเตรทและความเร็วต้นของปฏิกิริยาที่ความเข้มข้นของตัวยับยั้งต่างๆ ได้ดังรูปที่ 28, 29 และ 30 ตามลำดับ สามารถเขียนสรุปได้ดังตารางที่ 9

การที่รูปแบบการยับยั้งของ NADH ต่อ NAD⁺ เป็นแบบ competitive แสดงว่าทั้ง NAD⁺ และ NADH สามารถจับได้กับเอนไซม์อิสระ เมื่อพิจารณารูปแบบของการยับยั้งโดยผลิตภัณฑ์ประกอบกับข้อมูลในข้อ 3.6.1 สรุปได้ว่ากลไกการเร่งปฏิกิริยาของแอล-อะลานินดีไฮโดรจีเนสจาก *Aeromonas hydrophila* เป็นแบบ sequential ordered binary-ternary kinetic mechanism โดย NAD⁺ เข้าจับกับเอนไซม์ก่อนตามด้วยแอล-อะลานิน ส่วนกลไกการปล่อยผลิตภัณฑ์เริ่มจากปล่อยไพริูเวทก่อนตามด้วยแอมโมเนียและ NADH แสดงกลไกของปฏิกิริยาดังรูปที่ 31

3.7 การวิเคราะห์ลำดับกรดอะมิโนทางด้านปลาย N

จากการวิเคราะห์ลำดับกรดอะมิโนทางด้านปลาย N ของแอล-อะลานินดีไฮโดรจีเนสจาก *Aeromonas hydrophila* จำนวน 20 ลำดับได้ผลดังรูปที่ 32

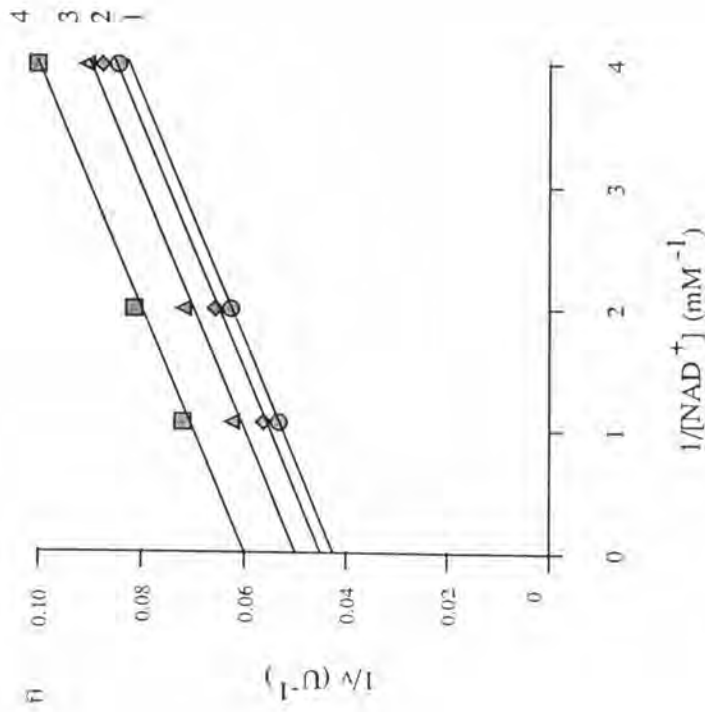
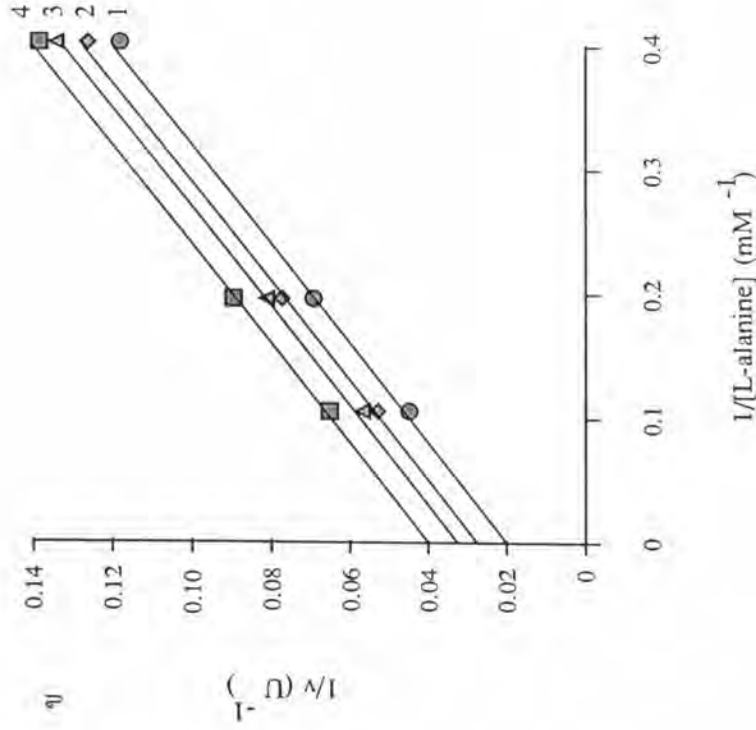
จากการเปรียบเทียบลำดับกรดอะมิโนทางด้านปลาย N ของแอล-อะลานินดีไฮโดรจีเนสจาก *Aeromonas hydrophila* กับลำดับกรดอะมิโนต่างๆใน GENBANK พบว่ามีความเหมือน (identity) ดังตารางที่ 10

รูปที่ 28 รูปแบบของการยับยั้งโดย NADH ต่อ NAD⁺ และแอล-อะลานีน

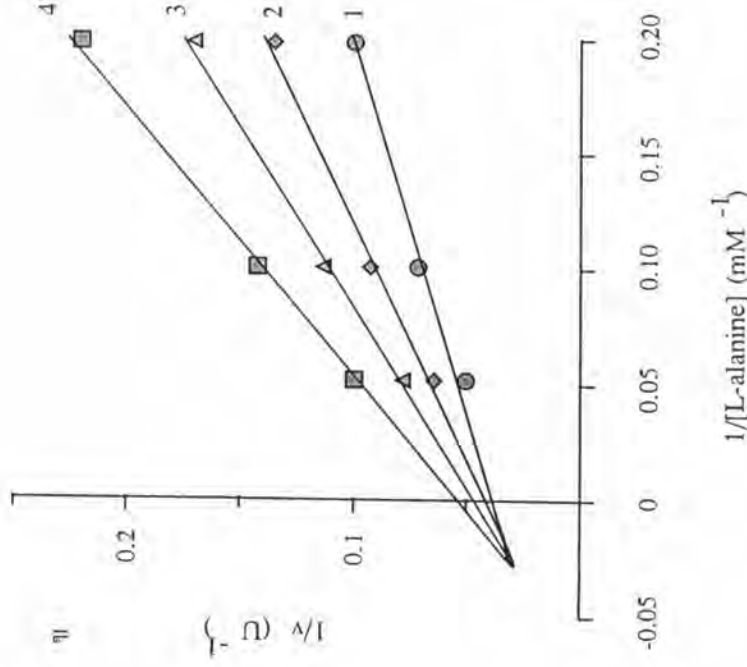
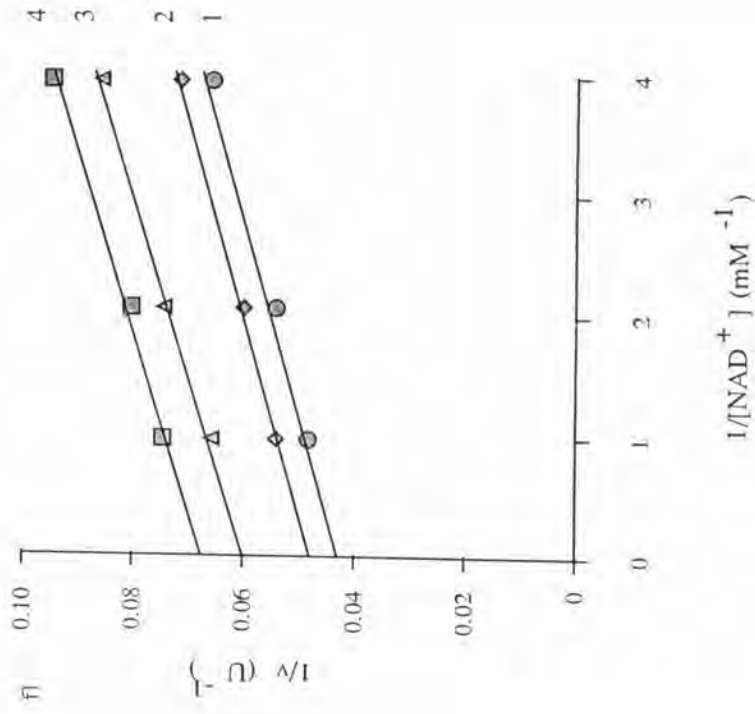
ก. รูปแบบของการยับยั้งโดย NADH ความเข้มข้นต่างกันได้แก่ (1) 0 (2) 0.05 (3) 0.1 และ (4) 0.2 มิลลิโมลาร์ ตามลำดับต่อ NAD⁺ ที่ความเข้มข้นของ แอล-อะลานีนสูงและคงที่เท่ากับ 50 มิลลิโมลาร์

ข. รูปแบบของการยับยั้งโดย NADH ความเข้มข้นต่างกันได้แก่ (1) 0 (2) 0.05 (3) 0.1 และ (4) 0.2 มิลลิโมลาร์ ตามลำดับต่อแอล-อะลานีนที่ความเข้มข้นของ NAD⁺ สูงและคงที่เท่ากับ 1.25 มิลลิโมลาร์

รูปที่ 29 รูปแบบของการยับยั้งโดยโพวเวทต่อ NAD⁺ และแอล-อะลานีน

- ก. รูปแบบของการยับยั้งโดยโพวเวทความเข้มข้นต่างๆ กัน ได้แก่ (1) 0 (2) 0.5 (3) 1 และ (4) 2 มิลลิโมลาร์ ตามลำดับต่อ NAD⁺ ที่ความเข้มข้นของ แอล-อะลานีนสูงและคงที่เท่ากับ 50 มิลลิโมลาร์
- ข. รูปแบบของการยับยั้งโดยโพวเวทความเข้มข้นต่างๆ กัน ได้แก่ (1) 0 (2) 0.5 (3) 1 และ (4) 2 มิลลิโมลาร์ ตามลำดับต่อแอล-อะลานีนที่ความเข้มข้น ของ NAD⁺ สูงและคงที่เท่ากับ 1.25 มิลลิโมลาร์

รูปที่ 30 รูปแบบของการยับยั้งโดยแอมโมเนียมคลอไรด์ต่อ NAD^+ และแอล-อะลานีน

ก. รูปแบบของการยับยั้งโดยแอมโมเนียมคลอไรด์ความเข้มข้นต่างๆ กัน ได้แก่ (1) 0 (2) 10 (3) 20 และ (4) 40 มิลลิโมลาร์ ตามลำดับต่อ NAD^+ ที่ความเข้มข้นของแอล-อะลานีนสูงและคงที่เท่ากับ 50 มิลลิโมลาร์

ข. รูปแบบของการยับยั้งโดยแอมโมเนียมคลอไรด์ความเข้มข้นต่างๆ กัน ได้แก่ (1) 0 (2) 10 (3) 20 และ (4) 40 มิลลิโมลาร์ ตามลำดับต่อแอล-อะลานีนที่ความเข้มข้นของ NAD^+ สูงและคงที่เท่ากับ 1.25 มิลลิโมลาร์

ตารางที่ 9 รูปแบบการยับยั้งโดยผลิตภัณฑ์ของปฏิกิริยาของแอล-อะลานีนดีไฮโดรจีเนสจาก

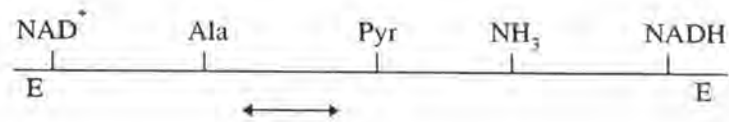
Aeromonas hydrophila

สับสเตรท	รูปแบบการยับยั้งโดย		
	NADH	ไพรูเวท	แอมโมเนีย
NAD ⁺	competitive	uncompetitive	uncompetitive
แอล-อะลานีน	uncompetitive	uncompetitive	noncompetitive

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบลำดับกรดอะมิโนทางด้านปลาย N ของแอล-อะลานีนดีไฮโดรจีเนสจาก *Aeromonas hydrophila* กับเอนไซม์จากสายพันธุ์ต่างๆ ใน GENBANK

แหล่งของแอล-อะลานีนดีไฮโดรจีเนส	ลำดับกรดอะมิโนของแอล-อะลานีนดีไฮโดรจีเนส	identity (%)
<i>Aeromonas hydrophila</i>	MIIGVPTEIANHELRVGMS	100
<i>Phormidium lapideum</i>	-E----K--K-Q-F---L-	68
<i>Oscillatoriacean cyanobacterium</i>	-E----K--K-Q-F---L-	68
<i>Myxococcus xanthus</i>	--V---K--KTR-Y----	66
<i>Bacillus subtilis</i>	-----K--K-N-N--ALT	63
<i>Synechocystis sp.</i>	-E----K--KDQ-F---LT	57
<i>Bacillus sphaericus</i>	-K--I-K--K-N-N--A-T	57
<i>Mycobacterium tuberculosis</i>	-RV-I---TK-N-F--AIT	47

รูปที่ 31 กลไกการเร่งปฏิกิริยาของแอส-อะลานีนดีไฮโดรจีเนสจาก *Aeromonas hydrophila*

Met-Ile-Ile-Gly-Val-Pro-Thr-Glu-Ile-Ala-Asn-His-Glu-Leu-Arg-Val-Gly-Met-Ser-Val
 M - I - I - G - V - P - T - E - I - A - N - H - E - L - R - V - G - M - S - V

รูปที่ 32 ลำดับกรดอะมิโนทางด้านปลาย N ของแอส-อะลานีนดีไฮโดรจีเนสจาก
Aeromonas hydrophila